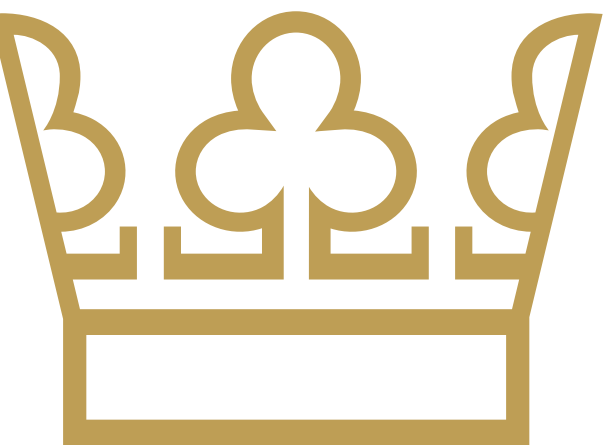
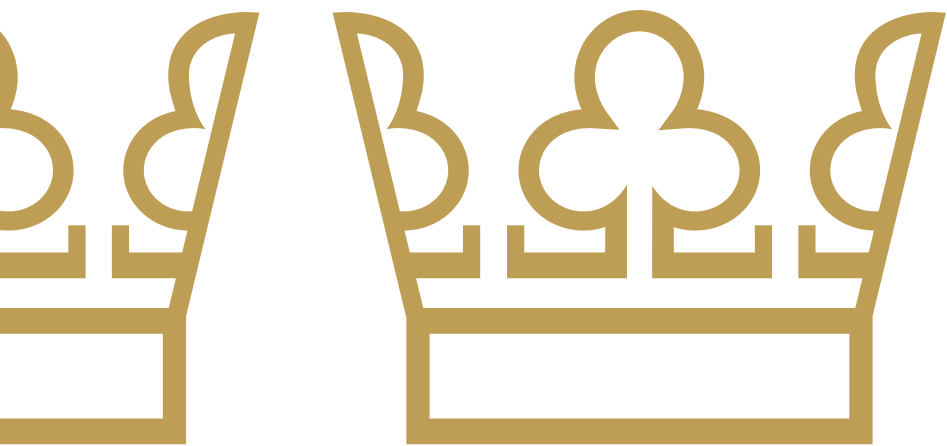

Årsredovisning

2009

Innehåll

Vi är statens finansförvaltning	1
Riksgäldsdirektören har ordet	2
Viktiga händelser	4
Statens internbank	6
Statsskuldsförvaltning	10
Garantier och krediter	18
Insättningsgaranti och investerarskydd	22
Bankstöd	26
Internationella kontakter	29
Riskhantering	31
Medarbetare och kompetens	34
Kostnader och anslag	36
Finansiell redovisning	39
Intern styrning och kontroll	59
Organisation	60
Ordlista	

Mål och vision

Riksgäldens övergripande mål är att minimera kostnaderna för statens finansförvaltning utan att risken blir för hög. Vår verksamhet bidrar till att medborgarnas skattepengar används så effektivt som möjligt och att det finansiella systemet hålls stabilt.

Vår vision är att vara världens bästa statliga finansförvaltning.

Vi är statens finansförvaltning

Riksgälden är statens centrala finansförvaltning. I det uppdraget ingår att:

- vara statens internbank
- ta upp lån och förvalta statsskulden
- ge statliga garantier och krediter

Vi har också uppdrag som syftar till att främja konsumentskyddet och stabiliteten i det finansiella systemet:

- ansvara för insättningsgarantin och investerarskyddet
- hantera statligt stöd till banker

Vi spelar en viktig roll i staten, på finansmarknaden och därmed i samhällsekonomin.

Statens internbank

Som statens internbank har vi effektiva lösningar för betalningar till och från de statliga myndigheterna. Vi hjälper också myndigheterna med lån och placeringar av anslagsmedel. Nettot av myndigheternas betalningar styr hur mycket vi behöver låna eller placera dag för dag.

Statsskuldsförvaltning

Vi ser till att staten alltid kan fullgöra sina betalningar. Om staten över tiden betalar ut mer pengar än den får in, tar vi upp nya lån för att täcka det underskott som uppstår i statsbudgeten. Då ökar statsskulden. När det är överskott i budgeten betalar vi av lån och statsskulden minskar. Men oavsett om det är under- eller överskott behöver vi låna för att finansiera återbetalningen av gamla lån som förfaller.

Vi lånar framför allt genom att sälja olika typer av obligationer och statsskuldväxlar till investerare, men vi erbjuder också sparprodukter för privatpersoner och företag. Att sköta statens upplåning och förvalta statsskulden är en viktig uppgift eftersom räntorna på statsskulden är en stor utgift för staten.

Garantier och krediter

Att ställa ut statliga garantier och ge krediter som riksdagen beslutar om är en annan viktig uppgift inom

finansförvaltningen. Vi bedömer kreditrisken i det aktuella projektet och tar ut en avgift för den. På lång sikt ska avgifterna täcka kostnaderna för verksamheten.

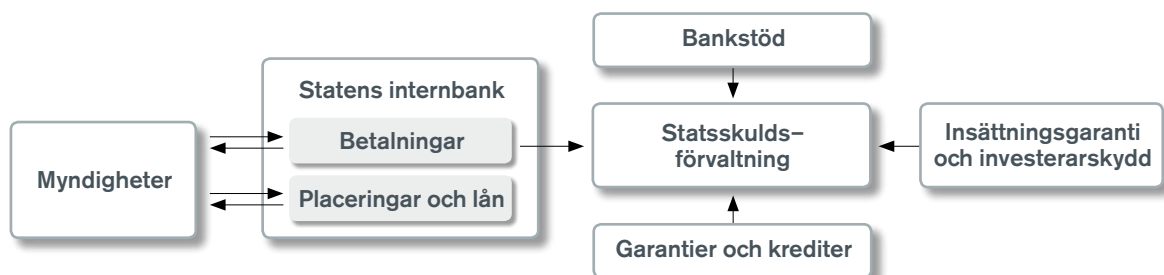
En skillnad mellan garantier och krediter är att en kredit gör att statsskulden ökar. Å andra sidan lånar Riksgälden billigare än den som lånar med statlig garanti. Ofta är därför krediter en effektivare stödform än garantier.

Insättningsgaranti och investerarskydd

Insättningsgarantin och investerarskyddet är viktiga för konsumentskyddet på finansmarknaden. Insättningsgarantin innebär att sparare får ersättning av staten om en bank skulle gå i konkurs. Investerarskyddet gäller för värdepapper och pengar som banker och värdepappersbolag hanterar. Dessa skydd skapar trygghet för sparare och investerare och bidrar till stabilitet i det finansiella systemet.

Bankstöd

Bankstödet syftar också till att värna den finansiella stabiliteten. I tider av kris kan solida banker få stöd i form av garantier, lån eller kapitaltillskott. Vi kan även ta över en bank som hotas av konkurs om konkursen skulle kunna leda till en allvarlig störning i det finansiella systemet.

Riksgäldsdirektören har ordet:

Ett händelserikt år

Det gångna året präglades främst av den globala ekonomiska krisen. För Riksgäldens del innebar det såväl nya uppgifter som en ökad belastning inom vår ordinarie verksamhet.

Det kraftiga fallet i produktionen som följde av den minskade internationella efterfrågan innebar att 2008 års stora överskott i statsbudgeten byttes mot ett kraftigt underskott och en motsvarande ökning av statens lånebehov. Till omsvängningen bidrog även att vi lånade för Riksbankens räkning för att förstärka valutareserven. Sammantaget ledde det till ett nettolånebehov 2009 på 176 miljarder kronor.

För att snabbt säkerställa en rejäl del av upplåningen och samtidigt undvika att kraftigt öka volymen nominella statsobligationer vid ordinarie auktioner gav vi i mars ut en 30-årig nominell obligation. Lånet uppgår till 38 miljarder kronor och har en ränta på 3,75 procent. Det var vid emissionstillfället 15 punkter lägre än motsvarande tysk ränta. Även i ett historiskt perspektiv är det en låg ränta på ett lån med så lång löptid. Lånet är på så sätt ett uttryck för vår strävan att hålla nere statens lånekostnader och samtidigt begränsa riskerna.

Framgången med den långa obligationen är ett bevis på Sveriges goda kreditvärdighet, bland annat till följd av de starka statsfinanserna. Trots krisen var vår

statsskuld bara 35 procent av BNP vid utgången av 2009, om lånet till Riksbanken tas bort. Flera andra europeiska länder som Tyskland, Frankrike och Storbritannien har väsentligt större skuldandel.

De olika program för stöd till banker som vi administrerar har utnyttjats i varierande grad. Garantiprogrammet omfattade vid slutet av året 271 miljarder kronor, en nedgång från som mest 354 miljarder kronor. Ingen bank har behövt utnyttja kapitaltillskottsprogrammet, men regeringen använde sig av programmet när staten deltog i Nordeas nyemission.

Det enda egentliga stödärendet under krisen har varit Carnegie Investment Bank som vi tog över 2008 när banken både hade ekonomiska problem och förlorade sitt banktillstånd. Syftet var att undvika ytterligare instabilitet på de finansiella marknaderna. I februari 2009 såldes Carnegie för en köpeskilling som, tillsammans med framtida vinstdelning, sannolikt kommer att hålla skattebetalarna skadeslösa.

De stora problemen inom fordonsindustrin har avspeglats i flera uppgifter för Riksgälden. Mest uppmärksammat har varit arbetet med en eventuell garanti för lån från Europeiska investeringsbanken till Saab.

Under 2009 genomförde vi en upphandling för staten och ett sextiotal kommuner för så kallade kontantkort. Kortet underlättar offentliga betalningar till exempelvis personer som av någon anledning inte har ett bankkonto. Under året fortsatte den genomsnittliga kostnaden för statens betalningar att minska som en följd av våra ramavtal.

I december avgjordes att Riksgälden tillsammans med Ekonomistyrningsverket och våra motsvarigheter i Frankrike och Ungern under de närmaste åren ska genomföra ett EU-projekt med Ukraina. Syftet med projektet är att stärka den ukrainska budget- och skuldförvaltningsprocessen. Vi tar därmed ytterligare ett steg när det gäller att utveckla vår internationella verksamhet.

I olika sammanhang har både vår huvudman och våra kunder gett Riksgälden goda vitsord. Trots den stora arbetsbelastningen under året visade vår medarbetarundersökning att medarbetarna var nöjda med sin arbetssituation. Hela 99 procent säger sig kunna rekommendera Riksgälden som arbetsplats. Det är min förhoppning och ambition att vi ska kunna bibehålla ett gott arbetsklimat. Det ger en stabil grund för goda resultat även under kommande år.

Stockholm i februari 2010

Bo Lundgren
Riksgäldsdirektör

Viktiga händelser

- ▶ I februari tecknade vi avtal om att sälja de aktier i Carnegie Investment Bank och Max Matthiessen som vi övertog i november 2008 då banken hade ekonomiska problem och fick sitt banktillstånd indraget. Försäljningsvillkoren innebär att staten sannolikt får täckning för kostnaderna för stödet till Carnegie. [Se sid 26](#) ▶
- ▶ Den strategiska dollarposition som vi började bygga upp under sommaren 2008 resulterade i en vinst på cirka 2,5 miljarder kronor som vi redovisade i mars. Under 2009 byggde vi också upp en position för en starkare krona gentemot euron. [Se sid 16](#) ▶
- ▶ Mot bakgrund av det ökade lånebehovet gav vi i mars ut en 30-årig nominell statsobligation med en volym på 38 miljarder kronor. Obligationen såldes till en ränta på 3,75 procent. Vi lyckades därmed låna ett stort belopp till en historiskt sett och jämfört med andra länder mycket låg ränta. [Se sid 13](#) ▶
- ▶ Under 2009 lånade vi upp motsvarande 97 miljarder kronor i utländsk valuta för Riksbankens räkning. Pengarna användes för att återställa valutareserven efter att Riksbanken under finanskrisen hade använt en del av den för bland annat lån till svenska banker och utländska centralbanker. [Se sid 12](#) ▶
- ▶ Regeringen gav oss i juni ett uppdrag att inleda förhandlingar med Saab Automobile om kreditgarantier för ett lån från Europeiska investeringsbanken. Förhandlingarna blev långa och svåra eftersom det var många parter inblandade och det fanns frågetecken kring Saabs framtida ägarbild. [Se sid 19](#) ▶
- ▶ I september startade vi tillsammans med Finansinspektionen och Riksbanken ett nytt trainee-program under namnet Framtid Finans. De sex deltagarna i programmet, som lockade över 500 sökande, får en unik inblick i det finansiella systemet genom att de spenderar sex månader på varje myndighet innan de fortsätter sin anställning på någon av myndigheterna. [Se sid 35](#) ▶
- ▶ För första gången upphandlade vi ett ramavtal åt hela den offentliga sektorn. Upphandlingen gällde kontantkort, som är en ny utbetalningstjänst på den svenska marknaden. Kontantkortet underlättar offentliga betalningar som av olika anledningar inte kan göras direkt till ett svenskt bankkonto. [Se sid 7](#) ▶
- ▶ I slutet av året vann vi ett EU-kontrakt i Ukraina tillsammans med våra motsvarigheter i Frankrike och Ungern. Vår roll i projektet blir att bidra i arbetet med att bygga upp en skuldförvaltningsverksamhet i landet. Projektet är ett viktigt steg i utvecklingen av vår internationella verksamhet. [Se sid 29](#) ▶

Statens internbank

Kostnaderna för statens betalningar fortsatte att minska under 2009 som en följd av att myndigheterna valde betalningsförmedlare med lägre priser inom de gällande ramavtalen. Vi upphandlade en ny kontantkortstjänst och påbörjade nästa upphandling av betalningstjänster. Vi arbetade dessutom aktivt med att öka säkerheten i den statliga betalningsmodellen.

Vår utlåning ökade främst som en följd av lån till Riksbanken.

Uppgift och mål

Riksgälden ska förvalta och utveckla den statliga betalningsmodellen inklusive statens centralkonto. Vi ska också erbjuda de statliga myndigheterna möjlighet att låna och placera medel.

Målet är att den statliga betalningsverksamheten bedrivs effektivt och håller en hög säkerhet, samt att myndigheterna får god service. Likviditetsstyrningen i staten ska utformas så att statens räntekostnader långsiktigt minimeras.

Riksgälden har en central roll i staten genom att ansvara för att myndigheter och vissa affärsverk får sina anslag och lån i enlighet med sina regleringsbrev. Med hjälp av den statliga betalningsmodellen ser vi till att staten kan fullgöra sina betalningar på ett effektivt och säkert sätt. Staten som helhet får billigare betalningar genom att vi upphandlar ramavtal för betalningstjänster som gäller för alla de cirka 240 statliga myndigheterna.

Kostnaden för betalningar fortsätter sjunka

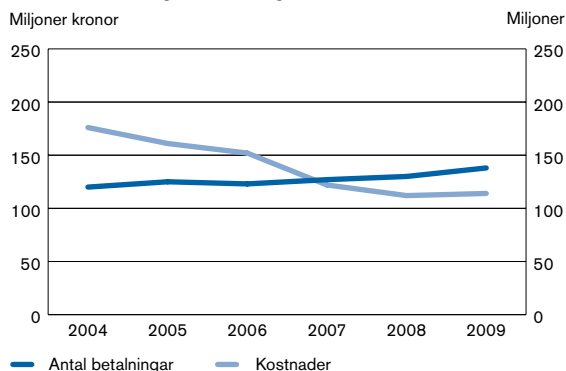
Den genomsnittliga kostnaden för statens betalningar sjönk till 0,83 kronor 2009 från 0,86 kronor 2008.

Myndigheterna betalade totalt 114 miljoner kronor för de 138 miljoner betalningar som ramavtalsbankerna förmedlade under året; se diagram 1.

Kostnaderna har minskat kontinuerligt sedan det nuvarande ramavtalet för betalningstjänster trädde i kraft den 1 april 2007. Det beror inte bara på att priset per tjänst har gått ner, utan också på att myndigheterna har valt betalningsförmedlare med lägre priser.

Det totala värdet på betalningarna över statens centralkonto under 2009 var 4 655 miljarder kronor. Av dessa var 2 303 miljarder inbetalningar och 2 352 miljarder utbetalningar. Betalningarna påverkar statsbudgetens saldo, som är grunden för hur mycket staten behöver låna. Utvecklingen av budgetsaldot beskrivs i avsnittet Statsskuldsvärvaltning.

Diagram 1 Statliga betalningar och kostnader

Ramavtal sänker statens kostnader

Under hösten 2009 påbörjade vi arbetet med nästa upphandling av ramavtal för betalningstjänster med mera. De nuvarande avtalen för dessa tjänster gäller till och med den 31 mars 2011. Vi har också sedan tidigare ramavtal för betalkort, resekonto och inköpskort. De nuvarande avtalen för dessa tjänster började gälla den 1 januari 2009.

Förutom billigare betalningar innebär ramavtalen att upphandlingskostnaderna för staten som helhet hålls låga. Kostnaden per avropande myndighet vid de senaste ramavtalsupphandlingarna var cirka 23 000 kronor. Myndigheterna avropar ramavtal vart fjärde år. Myndigheterna spar också tid på att slippa upphandla tjänsterna själva.

Ramavtal för kontantkort

Under året upphandlade vi en ny utbetalningstjänst – kontantkort – åt hela den offentliga sektorn. Den nya

tjänsten innebär att statliga myndigheter, kommuner och landsting kommer att kunna betala ut pengar på ett säkrare och effektivare sätt.

Kontantkortet underlättar offentliga betalningar som av olika anledningar inte kan göras direkt till ett svenskt bankkonto. I dag används i sådana fall bland annat kontanter, utbetalningsaviser och utländska checkar. Genom att ersätta kontanthantering och betalningstjänster som kräver mycket administration bidrar kontantkortet till ökad säkerhet och lägre kostnader.

Den nya tjänsten innebär att utbetalaren laddar ett kort med det som ska betalas ut i form av bidrag eller ersättning. Kortet kan användas för både enstaka och återkommande betalningar. Mottagaren kan sedan med en pinkod ta ut pengarna eller använda kortet att handla med.

Vi tecknade ramavtalet för kontantkort med ICA Banken i december. Det trädde i kraft den 1 januari 2010 och gäller i tre år. Möjlighet finns att förlänga det med ett år. Förutom statliga myndigheter är ett sextiototal kommuner och landsting delaktiga i ramavtalet. Det här var första gången som vi fick regeringens uppdrag att göra en upphandling för hela den offentliga sektorn.

Säkrare betalningar

Riksgälden arbetar aktivt med att öka säkerheten i hanteringen av de statliga betalningarna. Arbetet sker både enskilt och i samverkan med andra myndigheter och organisationer.

Den statliga betalningsmodellen är samlingsnamnet på myndigheternas betalningsverksamhet, ramavtalsbanker, kontostruktur, betalningstjänster och likviditetshandling. Myndigheterna har bankkonton i ramavtalsbankerna och ansvarar för sina betalningar. Deras konton ingår i en koncernkontostruktur som också innefattar Riksgäldens toppkonton i ramavtalsbankerna och statens centralkonto i Riksbanken. Genom strukturen samlas statens betalningar på centralkontot. Där uppstår varje dag ett under- eller överskott som vi hanterar inom likviditetsförvaltningen; se vidare på sidan 14.

Våra åtgärder för att öka säkerheten

Den statliga betalningsmodellen är komplex och kan vara svår att sätta sig in i. Ett första steg för att öka säkerheten i betalningsmodellen är därför att på ett lättillgängligt sätt beskriva hur den fungerar och att sprida kunskap om den till berörda parter, något vi arbetade med under hela året.

Vi anordnade under hösten ett seminarium för att utbilda anställda på myndigheterna i hur den statliga betalningsmodellen fungerar och ge information om det systemstöd vi erbjuder. Intresset var stort. Cirka 70 personer deltog från myndigheterna.

Vi arbetade också med att utveckla begränsningar på konton som ingår i den statliga koncernkontostrukturen. En viktig del är frågan om hur man tekniskt kan gå till väga för att begränsa dragningsrätten på statens centralkonto som i dagsläget är obegränsad för myndigheterna. Arbetet är ett led i utredningen av hur den statliga koncernkontostrukturen kan moderniseras.

Vi införde också en del nya funktioner för att öka säkerheten kring användningen av våra affärssystem. Från och med juni 2009 krävs det till exempel att två personer gemensamt tilldelar behörighet till användare i våra affärssystem. Det blev dessutom möjligt för tre större myndigheter att signera betalningsuppdrag med hjälp av e-legitimation.

Åtgärder i samverkan med andra

Säkerheten i betalningsmodellen stärktes också genom insatser tillsammans med andra. Exempelvis ändrade vi, i samarbete med Ekonomistyrningsverket och Kammarkollegiet, rutinerna för att godkänna betalningsfiler från ekonomisystemet Agresso. Ändringen berörde 102 myndigheter.

Inom ramen för FSPOS, en samverkansgrupp mellan privat och offentlig sektor, analyserade och dokumenterade vi under våren rutinerna för ett antal viktigare betalningstjänster i betalningssystemet. Vi medverkade i dokumentation och analys av pensionsutbetalningar och skatteinbetalningar.

In- och utlåning

Inlåningen ökade med drygt 3 procent under året. Det är i huvudsak myndigheternas behållning på räntekonton som förklarar ökningen. Övrig inlåning minskade generellt; se tabell 1.

Utlåningen ökade med 45 procent. Det förklaras främst av lån i utländsk valuta till Riksbanken på motsvarande 92,5 miljarder kronor; se vidare i avsnittet Statskuldsförvaltning. Dessutom lånade vår största låntagare, CSN, ytterligare 5,6 miljarder kronor. CSN hade vid årets slut lånat totalt 159 miljarder kronor; se tabell 2.

Retroaktiva rabatter på EU-avgiften

I juni fick Sverige tillbaka 8 miljarder i retroaktiva rabatter på EU-avgiften. Anledningen är att det har kommit nya regler inom inkomstsystemet som påverkar tidigare beslut om egna medel, avseende både bruttonationalinkomst- och mervärdeskattedelen.

Riksgälden samordnar inbetalningarna av Sveriges EU-avgift. Vi tar också emot EU-bidrag från kommissionen och vidarebefordrar pengarna till de myndigheter som ska betala ut dem.

Nöjda kunder

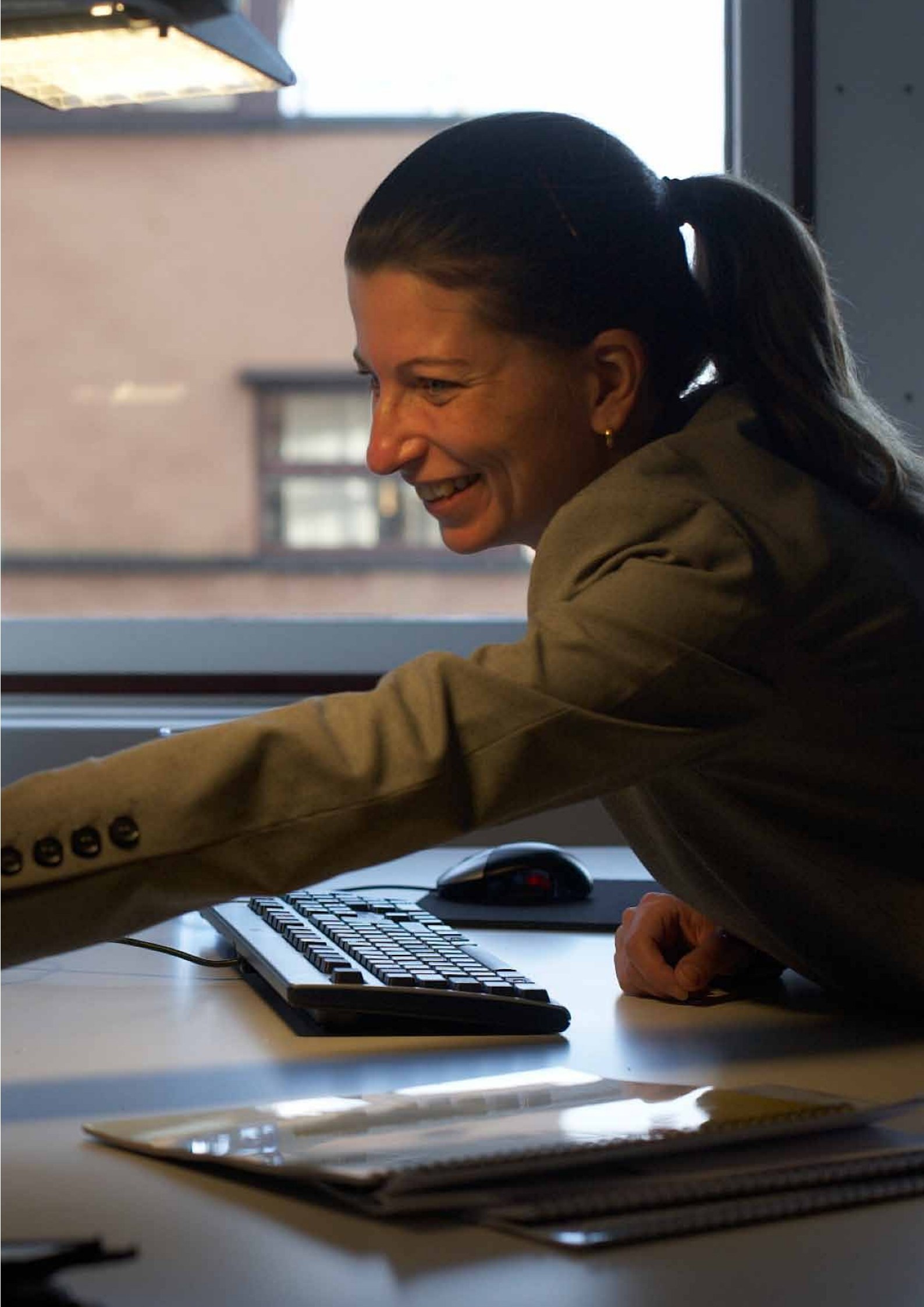
Riksgäldens årliga enkät gav ett resultat som visar att myndigheterna är nöjda med vår service och de tjänster vi erbjuder. Nöjd kund-index för 2009 var 82 av 100. Vårt mål inför året var att nå ett NKI på minst 80.

Tabell 1 Riksgäldens inlåning

Miljoner kronor	2005	2006	2007	2008	2009
Myndigheter	81 777	67 080	70 666	82 328	87 095
Affärsverk	3 516	3 511	1 978	1 087	369
Aktiebolag	1 200	1 000	2 896	2 782	1 488
Summa inlåning	86 493	71 591	75 540	86 197	88 952

Tabell 2 Riksgäldens utlåning

Miljoner kronor	2005	2006	2007	2008	2009
Myndigheter	226 326	235 690	232 299	207 106	216 656
Affärsverk	6 267	7 069	6 427	7 898	7 630
Aktiebolag	13 058	15 491	17 835	20 887	22 739
Utlåning i valuta					93 391
Summa utlåning	245 651	258 250	256 560	235 891	340 416

Statsskuldshöjning

Statens upplåning ökade kraftigt som en följd av att överskottet i statsbudgeten 2008 vändes till ett underskott 2009. Den mycket snabba omsvängningen i statsfinanserna förklaras av den finansiella oron och den därpå följande lågkonjunkturen. Riksgälden lånade även för Riksbankens räkning för att stärka valutareserven. Vår upplåning i utländsk valuta blev därmed omfattande.

Till skillnad mot många andra länder behövde Sverige inte öka den löpande upplåningen i nominella statsobligationer och statsskuldväxlar. Det berodde till stor del på att vi mötte det ökade lånebehovet med att ge ut en 30-årig nominell statsobligation.

Uppgift och mål

Riksgälden har till uppgift att ta upp och förvalta lån till staten enligt lagen om statens upplåning och skuldförvaltning. Statsskulden ska förvaltas så att kostnaden långsiktigt minimeras utan att risken blir för hög. Förvaltningen ska ske inom ramen för de krav penningpolitiken ställer. Upplåningen från privatmarknaden ska uppnå största möjliga kostnadsbesparing i förhållande till alternativ upplåning.

Statsskuldshöjningen 2005–2009 följs upp i detalj i en separat utvärderingsrapport.

Från överskott till underskott i statsbudgeten

Statsbudgeten gav ett underskott för 2009 på 176 miljarder kronor; se tabell 3. Drygt hälften, utgjordes av vidareutlåning till Riksbanken för att stärka valutareserven. Exklusive vidareutlåningen till Riksbanken var underskottet 81 miljarder kronor.

Statens finanser genomgick en stor omsvängning jämfört med 2008 då överskottet var 135 miljarder kronor. Utöver den extraordinära utlåningen till Riksbanken berodde omsvängningen till stor del på den mycket kraftiga inbromsningen av konjunkturen. Den medförde ett snabbt bortfall av inkomster från kapitalbeskattning och en mycket svag utveckling av inkomster från skatt på arbete. Regeringen förändrade också skatte- och bidragsreglerna inför 2009, vilket förstärkte omsvängningen något.

Under 2008 hade staten dessutom inkomster av försäljningar av statliga tillgångar på 77 miljarder kronor. Under 2009 gjordes inga motsvarande försäljningar.

Riksgäldens upplåning styrs i huvudsak av två faktorer. Den första och självklara är att vi lånar för att täcka underskott i statsbudgeten och betala tillbaka lån som förfaller. Den andra är att statsskuldens sammansättning och löptid ska överensstämma med regeringens riktlinjer.

Tabell 3 Statens nettolånebehov¹

Miljarder kronor	2005	2006	2007	2008	2009
Primärt lånebehov	-46,7	-67,6	-150,3	-168,4	144,7
<i>Varav</i>					
Försäljningar av statliga tillgångar	-6,5	0,0	-18,0	-77,0	0,0
Vidareutlåning	0,0	0,0	0,0	0,0	96,0
Övrigt	-40,2	-67,6	-132,3	-91,4	48,7
Räntor på statsskulden m.m.	32,6	49,2	47,1	33,2	31,4
<i>Varav</i>					
Lån i svenska kronor	30,5	33,9	34,9	31,1	12,0
Lån i utländsk valuta	12,3	9,0	9,8	8,6	5,5
Realiserad valutadifferens, netto	-10,2	6,3	2,4	-6,5	13,9
Statens nettolånebehov	-14,1	-18,4	-103,2	-135,2	176,1

¹ Nettolånebehovet är budgetsaldot med omvänt tecken.

Träffsäkra prognoser

Riksgälden gör prognoser på statens nettolånebehov för att planera finansieringen av statsskulden. Med hänsyn till den drastiska förändringen i konjunktur-utvecklingen under prognosperioden lyckades vi väl med prognoserna för 2009. Vi var tidigt ute med att förutse vändpunkter för statsfinanserna.

Vi publicerade den första av sju prognoser för 2009 i februari 2008. Prognoserna varierade från ett överskott på 83 miljarder kronor till ett underskott på 198 miljarder kronor; se diagram 2. Exklusive försäljningsinkomster och vidareutlåningen varierade de från ett överskott på 33 miljarder kronor till ett underskott på 95 miljarder kronor.

I samband med den finansiella turbulensen under hösten 2008 förstod vi att statsfinanserna skulle utvecklas avsevärt sämre än vi tidigare trott. Andra prognosmakare såg fortfarande förhållandevis positivt på utvecklingen. Möjligen bidrog vår närhet till de finansiella marknaderna i allmänhet, och marknaden för statspapper i synnerhet, till att ge oss ett informationsförsprång.

Svårt att förutse vidareutlåning och stödåtgärder

En betydande svårighet med prognoserna för 2009 var att förutse de extraordinära åtgärder som följde av finanskrisen. Det handlade framför allt om vidareutlåningen till Riksbanken och en utökad låneram till Svensk Exportkredit. Dessutom var det i början av prognosperioden oklart om det skulle bli aktuellt med några försäljningar av statliga bolag under året.

I maj 2009 beslutade vi efter en begäran från Riksbanken att låna upp motsvarande 100 miljarder kronor i utländsk valuta. Riksbanken ville ha pengarna för att förstärka valutareserven. Orsaken var att en del av valutareserven hade använts för bland annat lån till svenska banker och utländska centralbanker. När vidareutlåningen till Riksbanken var avslutad hade

totalt motsvarande 97 miljarder kronor lånats upp. Med de valutakurser som gällde vid årsskiftet motsvarar det 92,5 miljarder kronor.

Det beslutades också att Sverige tillsammans med övriga nordiska länder skulle låna ut pengar till Island. Sveriges andel av lånet motsvarade först 6,5 miljarder kronor, men den minskade under året till cirka 5 miljarder kronor i takt med att valutakursen mot den isländska kronan ändrades. Utlåningen till Island sköts framåt i tiden under hela 2009 framför allt i avvaktan på olika avtal med IMF. Vid årets slut hade vi betalat ut motsvarande 0,9 miljarder kronor till Island. Resten av utlåningen ska ske under 2010.

I början av 2009 fick vi i uppdrag att ge det statliga bolaget Svensk Exportkredit möjlighet att låna upp till 100 miljarder kronor via oss. Den utökade låneramen var till för att stötta svenska företag med finansiering av exportaffärer med anledning av det svåra läge som rådde på kreditmarknaderna. Vi bedömde att låneramen var väl tilltagen och antog därför i vår februariprognos att endast hälften skulle komma att utnyttjas. Under våren stabiliserades kreditmarknaderna, samtidigt som Svensk Exportkredit visade svagt intresse för att utnyttja låneramen. Det medförde att vi i juniprognosen räknade med att låneramen inte skulle komma att utnyttjas alls, vilket också blev utfallet.

I våra två första prognoser på nettolånebehovet räknade vi med 50 miljarder kronor i inkomster från försäljningar av statliga tillgångar. Från och med novemberprognosen 2008 räknade vi dock med att det inte skulle ske några försäljningar av statliga tillgångar.

En något större statsskuld

Statsskulden var 1 189 miljarder kronor vid 2009 års utgång. Det innebär att skulden ökade med 70 miljarder kronor under året. Som andel av BNP motsvarar det en ökning från 35 procent till 39 procent. Statens skuld

Diagram 2 Årsprognoser 2009

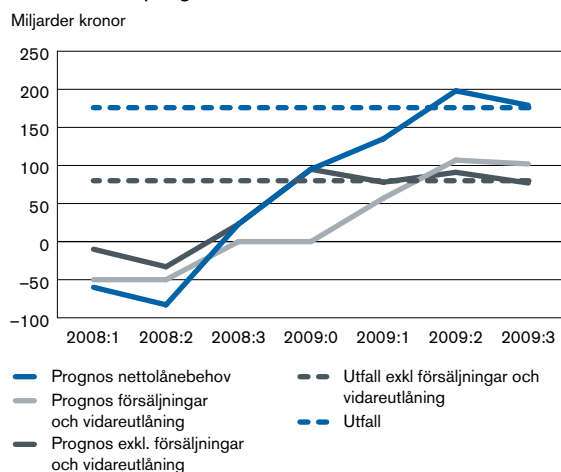
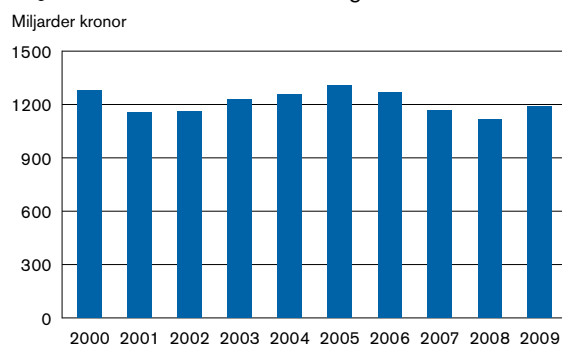

Diagram 3 Statsskuldens utveckling

exklusive vidareutlåningen var 1 093 miljarder kronor vid årets slut. Det motsvarar 35 procent av BNP.¹

Att ökningen av statsskulden var mindre än budgetunderskottet beror främst på att Riksgäldens kortfristiga placeringar minskade under året. Vid ingången av 2009 var dessa 60 miljarder kronor, bland annat till följd av extra emissioner av statsskuldväxlar som stöd till finansmarknaderna. Vid utgången av året hade placeringarna sjunkit till 3 miljarder kronor. En ytterligare förklaring är de så kallade skuldkorrigerarna, vilka minskade skulden med 44 miljarder kronor. Av dessa beror 31 miljarder kronor på omvärdering av valutaskulden, bland annat till följd av valutakursförändringar.

Andelar och löptid

Statsskuldens sammansättning utvecklades i linje med de riktlinjer som regeringen beslutade om inför året. Riktlinjerna för löptiden ändrades under året då möjligheten att ge ut en 30-årig nominell obligation uppstod.

Den reala kronskuldens andel uppgick till mellan 25 och 28 procent, medan valutaskuldens andel låg mellan 14 och 17 procent. Resterande del av den svenska statsskulden utgjordes av nominell kronskuld.

Den nominella kronskuldens löptid steg kraftigt i mars, till omkring 5,5 år, som en följd av att vi gav ut en stor volym 30-åriga obligationer. Inför 2009 hade regeringen beslutat om en räntebindningstid på 3,5 år. I början av året var osäkerheten om lånebehovet större än vanligt samtidigt som räntenivåerna för obligationer med lång löptid var mycket fördelaktiga. Vi ville få möjlighet att ge ut en lång obligation samtidigt som det var osäkert hur stor efterfrågan skulle bli. Vi föreslog därför regeringen att upphäva riktlinjebeslutet för löptiden, och regeringen följde vårt förslag.

¹ Beräkningen är baserad på Konjunkturinstitutets senaste prognos för nominell BNP under 2009.

Under resten av året inriktades upplåningen i svenska kronor till att hålla emissionsvolymerna för nominella statsobligationer på en jämn nivå.

Den reala kronskuldens räntebindningstid minskade från 10,6 år i början av 2009 till 10,1 år vid utgången av året. Minskningen följde i stort sett den förkortning av löptiden som sker då låneinstrumenten närmar sig förfall. Under hela året låg valutaskuldens räntebindningstid kring 0,125 år. Eftersom denna styrs med hjälp av derivat förekom inga stora fluktuationer i löptiden.

Kraftigt ökad upplåning framför allt i utländsk valuta

Den mycket snabba omsvängningen i budgetsaldot var den enskilt viktigaste faktorn som påverkade upplåningen under 2009. Dessutom kom en av orsakerna till det stora budgetunderskottet, vidareutlåningen till Riksbanken, att påverka upplåningens sammansättning. Därmed lånade vi ovanligt mycket i utländsk valuta.

Hur upplåningen under 2009 fördelades mellan nominell kronskuld, realskuld och valutaskuld framgår av tabell 4.

Valutaupplåningen var omfattande

Obligationsupplåningen i utländsk valuta var omfattande under 2009. Sammantaget uppgick den till 130 miljarder kronor, varav större delen gick till Riksbanken.

Under första halvåret tog vi upp tre dollarlån på obligationsmarknaden på sammanlagt 6 miljarder dollar. Vi tog även upp två obligationslån i euro, varav ett i maj på 4 miljarder euro och ett i september på 3 miljarder euro. Av dessa lån gick merparten till Riksbanken. Därutöver tog vi upp lån i så kallade commercial papers för Riksbankens räkning.

Andelen skuld i utländsk valuta låg under 2009 kring det av regeringen satta målet om 15 procent. Vid beräk-

Tabell 4 Statens upplåning

Miljarder kronor	2005	2006	2007	2008	2009
Nettolånebehov¹	-14	-18	-103	-135	176
Förändring av kassabehållning m.m.	24	-39	-35	57	-138
Förfall, uppköp m.m.	56	71	79	96	181
Statsobligationer	16	36	62	68	121
Valutalån	40	35	17	28	59
Summa	66	13	-59	18	218
Statsskuldväxelupplåning, netto	-27	-78	-110	-32	-24
Obligationsupplåning, brutto	93	91	51	50	243
Obligationer i utländsk valuta	25	20	5	0	130
Realobligationer	12	7	5	3	3
Nominella statsobligationer	56	64	41	47	110
Finansiering	66	13	-59	18	218

¹ Nettolånebehovet är budgetsaldot med omvänt tecken.

Diagram 4 Valutaskuldens sammansättning

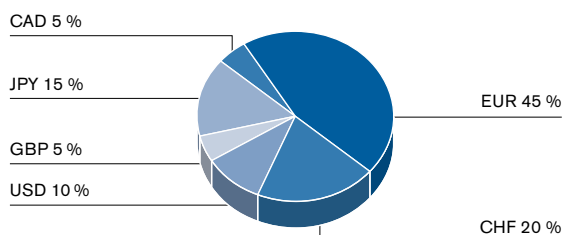
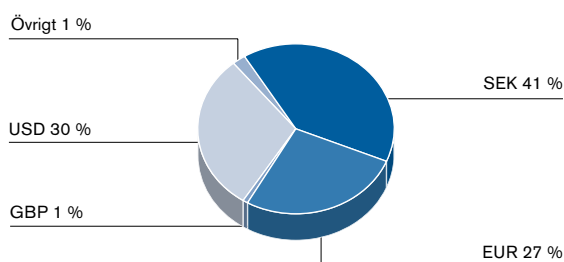

Diagram 5 Finansiering av valutaskulden

ning av andelen ingår inte de skulder som motsvaras av medel som har vidareutlånats.

Valutaskuldens sammansättning

Valutaskulden styrs av ett riktmärke som anger hur fördelningen mellan ingående valutor ska vara. Den nuvarande fördelningen fastställdes inför 2009 och ska gälla till och med 2011; se diagram 4.

Vi finansierar inte valutaskulden enligt riktmärket. I stället strävar vi efter att låna så billigt som möjligt och sedan använda derivat för att få en valutaskuld med en sammansättning som stämmer överens med riktmärket. Omkring hälften av valutaskulden är exempelvis finansierad i kronor som sedan omvandlas till åtaganden i valuta med valutaswappar; se diagram 5. Under 2009 uppgick valutaswapparna till 50 miljarder kronor.

Ny 30-årig nominell obligation

Sammanlagt auktionerade vi ut nominella statsobligationer för 72 miljarder kronor under 2009. Fram till sommaren var försäljningsvolymen 3,5 miljarder kronor per auktionstillfälle, för att från och med augusti sänkas till 3,0 miljarder kronor per tillfälle.

Därutöver gav vi den 23 mars ut den 30-åriga nominella statsobligationen med en volym på 38 miljarder kronor med hjälp av en så kallad syndikering. I en syndikering sonderar ett antal ledarbanker intresset för den aktuella obligationen och säljer den åt oss till villkor som vi godkänner. Försäljningen innebär att emissionsvolymen i de löpande auktionerna av nominella statsobligationer kunde lämnas oförändrad för en tid framåt.

Obligationen såldes till en ränta på 3,75 procent. Vi lyckades därmed låna ett stort belopp till en historiskt sett och jämfört med andra länder mycket låg ränta. Att vi kunde låna till en lägre ränta än Tyskland, som är måttstock för europeiska räntor, var en stor framgång. Den låga upplåningskostnaden får ses mot bakgrund av

Sveriges starka statsfinanser jämfört med andra stater och som ett kvitto på Sveriges goda kreditvärdighet. Det är ett gott betyg åt marknaden att en så stor volym kunnat säljas vid ett enda tillfälle, vilket visar att marknaden trots finanskrisen fungerade väl. Samtidigt fick de investerare som hade behov av längre löptider en unik chans att bättre matcha sina tillgångar och skulder.

Upplåning via nominella kronobligationer är avgörande för statens långsiktiga finansiering eftersom det är det enda instrumentet med tillräckligt bred internationell investerarbaser och med tillräckligt djup för att långsiktigt tillgodose finansieringen av statsskulden utan att riskerna blir alltför stora.

Realupplåningen på låg nivå

Den sammanlagda upplåningen i realobligationer under 2009 var 3 miljarder kronor. I likhet med 2008 gjordes upplåningen vid sex tillfällen med 0,5 miljarder kronor per auktion. Till skillnad från föregående år blev samtliga auktioner övertecknade.

En ökad osäkerhet om inflationen framöver kan ha bidragit till det ökade intresset. Samtidigt var det inte aktuellt att öka auktionsvolymerna med tanke på att realskuldens andel av den totala skulden under större delen av året översteg riktvärdet med ett par procentenheter. Vid slutet av året var realskuldens andel nere vid riktvärdet på 25 procent.

Realskulden gav överskott

Den uppskattade besparingen under 2009 av att Riksgälden ger ut reala lån var 10,7 miljarder kronor. Ackumulerat sedan 1994 är besparingen 28,0 miljarder kronor; se diagram 6.

Huvudsyftet med reala lån är att åstadkomma riskspridning i skuldförvaltningen. Dessutom uppstår en besparing i förhållande till nominell kronskuld i det fall inflationen blir lägre än marknadens förväntade inflation. Den inflationskompensation som staten betalar blir därmed låg.

Nyckeltalet för jämförelser av detta slag kallas break even-inflation. Den definieras som skillnaden mellan

den reala räntan vid emissionstidpunkten och räntan vid samma tidpunkt på en nominell obligation med motsvarande löptid. Ju högre break even-inflationen är, desto större utrymme finns det för inflationen att stiga utan att det reala lånet blir ett dyrare alternativ.

Under 2009 var inflationstakten lägre än den genomsnittliga break even-nivån i realskulden.

Statsskuldväxlar

Finansieringen via statsskuldväxlar, kortfristiga statspapper med som längst sex månaders löptid, minskade jämfört med 2008. Det berodde framför allt på en omfattande obligationsupplåning, men även på att vi vid ingången av 2009 hade ett stort antal utestående statsskuldväxlar till följd av våra marknadsvårdande åtgärder under 2008.

Vi säljer statsskuldväxlar via auktioner på samma sätt som nominella obligationer. Växlarna används för att parera svängningar i statens lånebehov över året. Både auktionsvolymerna och den utestående stocken varierar därför betydligt mer än för obligationer.

Ränteswappar

Ett alternativ till att ge ut statsskuldväxlar är att med hjälp av så kallade ränteswappar ingå avtal som gör att vi byter bort den fasta räntan på en lång obligation mot rörlig ränta. På så vis kan vi ge ut mer långa obligationer än vi annars skulle ha gjort, vilket gör att obligationsmarknaden fungerar bättre. Under 2009 skapade vi kort upplåning för 5 miljarder kronor med ränteswappar.

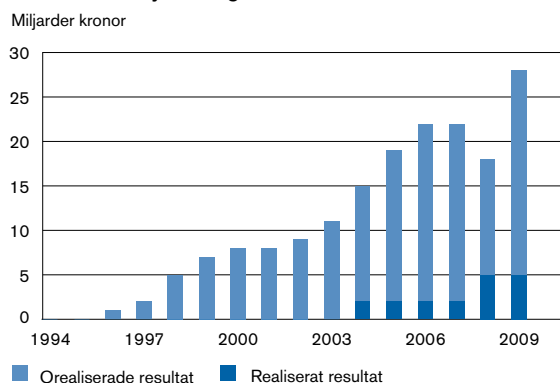
Likviditetsförvaltning

Inom likviditetsförvaltningen lånar vi upp de pengar som saknas de dagar staten har stora utgifter, till exempel då statliga löner betalas ut. De dagar som skatterna flyter in får staten in mer pengar än vad som löpande behövs. Då placerar vi överskottet. Likviditetsförvaltningen innebär att vi ser till att staten alltid kan fullgöra sina betalningar i rätt tid.

Förutsättningarna för vår likviditetsförvaltning i svenska kronor förändrades under 2009. Överskotten i svenska kronor var större än normalt på grund av den 30-åriga obligationen. I utländsk valuta användes överskott från försäljningen av Vin & Sprit sommaren 2008 till att täcka ett obligationsförfall i januari. För att finansiera eventuellt kommande upplåning för Riksbankens räkning emitterade vi ett eurolån på 4 miljarder euro i maj. Dessa placerades framför allt i trepartsrepor och så kallade commercial papers.

Förändrade villkor på den svenska dagslånemarknaden innebar dessutom att vi i den mån det var möjligt köpte commercial papers i svenska kronor. Orsaken till förändringen var att likviditeten på dagslånemarknaden

Diagram 6 Kalkylmässigt resultat för realskulden

ökade när Riksbanken ökade sin utlåning för att stötta bankernas finansiering. Räntevillkoren för placeringar försämrades därmed till att ligga 10 baspunkter under Riksbankens reporänta. I normalfallet placerar vi till Riksbankens reporänta, men för att få bättre villkor köpte vi i stället commercial papers.

Marknads- och skuldvard

Marknads- och skuldvard är en central del av vår strävan att sänka kostnaderna för statsskulden. Ju bättre den svenska statspappersmarknaden fungerar, desto mer är investerarna beredda att betala för de värdepapper vi säljer och desto lägre blir statens lånekostnader.

Läget på de finansiella marknaderna gjorde att Riksgälden vid ingången av 2009 hade en stor mängd utestående statsskuldväxlar i marknadsvårdande syfte. Dessa var helt avvecklade i mars då de längsta extra växlarna förföll. Även om läget på finansmarknaderna var fortsatt osäkert bedömde vi att Riksbankens gradvisa extra utlåning till bankerna minskade behovet för denna typ av åtgärd. Totalt emitterade vi 206 miljarder kronor i extraemissioner som placerades i omvända repor till en vinst på 175 miljoner kronor.

Den 1 juni 2009 började Riksgälden i begränsad utsträckning åter erbjuda återförsäljarna marknadsvårdande repor och veckovisa reposwappar i statsskuldväxlar. Vi hade slutat erbjuda sådana repor i september 2008, när efterfrågan på växlar blev så stor att den inte kunde hanteras inom ramen för vårt normala system för att låna ut statsskuldväxlar till återförsäljarna.

Syftet med repor är att förbättra likviditeten på statspappersmarknaden. Reporna minskar risken för återförsäljarna att köpa och sälja stora belopp, vilket underlättar handeln och kommer staten till del i form av lägre lånekostnader.

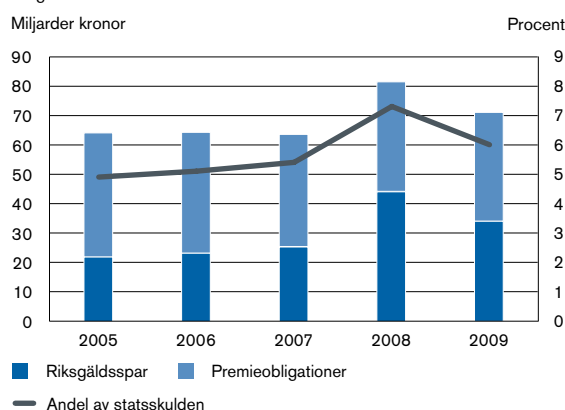
Större kostnadsbesparing i upplåningen från privat- och företagssparare

Privatpersoner och andra mindre investerare är med och finansierar statsskulden genom att placera pengar i premieobligationer och på Riksgäldssparkonton. Vid slutet av 2009 var 71,1 miljarder kronor, eller 6 procent av statsskulden, upplånade på privatmarknaden; se diagram 7. Målet för privatmarknadsupplåningen är att kostnadsbesparingen ska vara så stor som möjligt jämfört med att göra motsvarande upplåning på kapitalmarknaden.

Under 2009 minskade privatmarknadsupplåningen kostnaderna för statsskulden med 206 miljoner kronor.

Resultatet för premieobligationer förbättrades, medan det var något lägre för Riksgäldsspar. För femårsperioden 2005–2009 blev den samlade kostnadsbesparingen 805 miljoner kronor.

Diagram 7 Privatmarknadens andel av statsskulden

Tabell 5 Besparing privatmarknadsupplåning¹

Miljoner kronor	2005	2006	2007	2008	2009
Premieobligationer	98	150	149	106	170
Riksgäldsspar	10	27	23	38	36
Riksgäldskonto	-2	-	-	-	-
Summa besparing	106	177	171	144	206

¹ Statspapper ligger utanför kostnadsbesparingen, eftersom vi betalar samma ränta till privatpersoner som till institutionella placerare.

Stort intresse för premieobligationer

Premieobligationer gav ett resultat på 170 miljoner kronor, vilket innebär en förbättring med 64 miljoner kronor jämfört med året innan. Försäljningen blev en av de bästa på många år. Men det som framför allt förbättrade resultatet var att tre äldre premieobligationer som gavs ut i pappersform preskriberades. Det sker tio år efter förfall och då tillförs oinlösta innehav resultatet. Dessutom förbättrade en förändrad fördelning av gemensamma kostnader resultatet för premieobligationer med cirka 12 miljoner kronor, medan resultatet för Riksgäldsspar försämrades i motsvarande mån.

Låg ränta på banksparande var en bidragande orsak till intresset för premieobligationer under året. Eftersom räntan på premieobligationer lottas ut har den enskilda kunden chans till en bra avkastning, även när den totala vinsten som lottas ut är procentuellt liten. Marknadsföring i samband med att de nya premieobligationerna såldes var en annan orsak till intresset. Bland annat tilldelades vår teve- och bioreklam på temat "Gillar du att vinna men hatar att förlora" flera priser.

Sammanlagt sålde vi premieobligationer för 9,0 miljarder kronor, fördelat på ett vår- och ett höstlån. Samtidigt förföll gamla premieobligationer för 9,4 miljarder kronor. Vid utgången av året hade vi utestående premieobligationer för 37,1 miljarder kronor.

Liten förändring i resultatet för Riksgäldsspar

Riksgäldsspar gav ett resultat på 36 miljoner kronor, vilket var något lägre än året innan. Första halvåret var resultatet betydligt bättre än tidigare på grund av stora insättningar under finansorn hösten 2008. Sedan minskade det rejält under andra halvåret, till följd av stora utflöden och en lägre räntemarginal än normalt.

Efter Riksbankens sänkning av reporäntan till 0,25 procent den 8 juli, har vi erbjudit 0,10 procent i ränta på engångsinsättningar på rörliga konton och 0,05 procent på månadssparande. Det motsvarar en marginal på 0,15 respektive 0,20 procentenheter, mot normala 0,25 respektive 0,35 procentenheter. Detta gav ett intäktsbortfall på cirka 45 miljoner kronor under 2009.

De låga räntorna fick effekten att inlåningen i Riksgäldsspar minskade med 10 miljarder kronor. Minskningen berodde både på uttag från befintliga konton, lägre nyinsättningar och på att färre kunder valde att förnya fast sparande som förföll. Räntorna i längre löptider låg på mellan 2 och 3 procent, och där hade vi en oförändrad marginal på 0,35 procentenheter. Eftersom konton med rörlig ränta står för drygt 80 procent av den utestående volymen, får de rörliga räntorna stor effekt både på inlåningens omfattning och på resultatet.

Av diagram 7, sidan 15, framgår att den utestående volymen på 34 miljarder kronor trots stora utflöden var större än innan finanskrisåret 2008. Antalet kunder minskade med 14 500 till 144 000.

Internetförsäljning av statspapper stängdes

I mars stängde vi direktförsäljningen av statspapper till privatsparare på webben. Försäljningen infördes på prov 2002 i syfte att nå en bredare grupp av investerare. Volymerna blev dock aldrig tillräckligt stora för att motivera de merkostnader försäljningen var förknippad med.

Privatpersoner och mindre placerare kan fortfarande köpa statspapper genom banker eller fondkommissionärer. Många privatsparare äger också statspapper indirekt genom räntefonder.

Riksgäldens andel av sparmarknaden

Premieobligationer och Riksgäldsspar står för sammanlagt 5,6 procent¹ av den svenska räntemarknaden. Det är en minskning med 1,1 procentenheter under året, lika mycket som andelen ökade med under finanskrisen hösten 2008.

Lönsamma positioner

Vid sidan av den ordinarie finansieringen av statsskulderna har vi möjlighet att ta positioner via så kallad aktiv

¹ Riksgäldens privatmarknadsupplåning per 2009-12-31, övriga sparmarknaden per 2009-09-30.

förvaltning. En position innebär att vi ökar eller minskar exponeringen i en viss tillgång utifrån hur vi tror att värdet på den kommer att utvecklas. Vi kan dels ta valuta-positioner, dels räntepositioner på de internationella marknaderna. Målet är att sänka statens kostnader utan att ta för stora risker.

En vinst i den aktiva förvaltningen minskar statens räntekostnader med samma belopp. Aktiv förvaltning är ett normalt inslag i tillgångsförvaltning, men är ovanligt bland statliga skuldförvaltare.

Position för starkare krona

Under första kvartalet byggde Riksgälden upp en position på 15 miljarder kronor för en starkare krona gentemot euron. Det var det högsta tillåtna enligt regeringens riktlinjer. Vi bedömde att kronan var så svag att det fanns skäl att bygga upp en större position. På vårt förslag ändrade regeringen riktlinjerna så att vi kunde öka positionen till som mest 50 miljarder kronor. Vi fick också möjlighet att ta positioner i kronor utan att använda derivat och vid sidan av den limit som begränsar övrigt positionstagande; se nedan. Positionen byggdes gradvis upp till 48 miljarder kronor fram till november 2009.

Kronpositionen är strategisk, vilket innebär att vi uthålligt kan behålla den. En framtida avveckling kommer att göras över en lång period. Även om kronan har stärkts sedan bottennoteringarna i början av mars 2009 framstår den fortfarande som undervärderad. Vi bedömer att kronkursen ligger långt ifrån nivåer som kan motiveras av fundamentala förhållanden. Den bör därför på sikt kunna stärkas väsentligt. Genom att öka valutaexponeringen när kronan är svag och reducera den igen när kronan har stärkts kan vi sänka kostnaderna för statsskulden.

Per den 31 december 2009 visade den första delen av positionen en realiserad vinst på 0,8 miljarder kronor och den andra, där 33 miljarder kronor av 35 miljarder kronor gjorts, en realiserad vinst på 0,9 miljarder kronor.

Vinst på strategisk dollarposition

I mars redovisade vi att en strategisk dollarposition resulterat i en vinst på cirka 2,5 miljarder kronor. Beslutet om positionen togs runt halvårsskiftet 2008 då dollarn var svag gentemot euron. Positionen, som uppgick till 1,6 miljarder dollar, togs till en genomsnittlig kurs på knappt 1,58 dollar per euro. Efter en kraftig förstärkning av dollarn stängde vi den till en genomsnittlig kurs kring 1,26 under första kvartalet 2009.

Vinst i den löpande aktiva förvaltningen

Vid sidan av strategiska positioner bedriver vi en löpande aktiv förvaltning i utländsk valuta, där vi har möjlighet att ta mer kortsiktiga positioner. Sammanlagt

under åren 2005–2009 gav den verksamheten en vinst på 677 miljoner kronor. Under femårsperioden gav räntepositionerna en betydande vinst och valutapositionerna en mindre förlust.

Under 2009 var vinsten 514 miljoner kronor; se tabell 6. Vinsten för året kommer huvudsakligen från valutapositioner, men även räntepositionerna gav ett positivt resultat.

Tabell 6 Resultat av aktiv förvaltning

	2005	2006	2007	2008	2009
<i>Miljoner kronor</i>					
Total förvaltning	-430	339	-238	492	514
Riksgälden	-426	348	-203	305	424
<i>Varav</i>					
Räntepositioner	187	367	-241	44	138
Valutapositioner	-613	-19	38	261	286
Externa förvaltare	-4	-9	-35	187	90
<i>Procent av förvaltat belopp</i>					
Riksgälden	-0,25	0,21	-0,12	0,18	0,25
Externa förvaltare	-0,01	-0,03	-0,11	0,65	0,32

Riksgälden tog i den egna aktiva förvaltningen positioner som innebar ett lågt utnyttjande av det tillåtna riskutrymmet under 2009. De externa förvaltare utnyttjade betydligt mer av riskutrymmet i sin förvaltning, men eftersom de svarar för en mindre del var det totala risktagandet lågt.

Under 2009 gav den externa förvaltningen i genomsnitt ett något bättre resultat än vår egen förvaltning.

Det gångna året var ett av de bästa någonsin för den externa förvaltningen. Spridningen mellan de olika förvaltare var stor. Under femårsperioden 2005–2009 bidrog den egna förvaltningen med två tredjedelar och den externa förvaltningen med en tredjedel till det positiva resultatet. För att jämförelsen ska bli rättvis, när riskmandaten är olika stora, räknas resultaten även om till procent av det förvaltade beloppet.

Riksgälden anlitar externa förvaltare för att dels få in extern expertis och erfarenhet för att ytterligare sänka kostnaderna, dels få en måttstock att utvärdera vår egen förvaltning mot.

Riktlinjer för den aktiva förvaltningen

Den aktiva förvaltningen styrs av ett regelverk som begränsar de risker vi kan ta. Regeringen har beslutat att ge oss ett totalt riskmandat på 600 miljoner kronor i termer av vad som kallas daglig Value-at-Risk (VaR). Det innebär att vi får ta positioner som (baserat på angivna ekonomiska och statistiska antaganden) med en viss sannolikhet som mest kan minska i värde med 600 miljoner kronor på en dag.

Styrelsen beslutade att ge den löpande aktiva förvaltningen ett riskmandat på 220 miljoner kronor 2009. Det är samma mandat som tidigare år. Resten av riskmandatet reserverades för eventuella strategiska positioner.

I det första riktlinjebeslutet räknades valutapositioner i kronor på som mest 15 miljarder kronor in i VaR-mandatet. Efter ändringen av riktlinjerna i mars 2009 styrs kronpositioner av separata regler.

Garantier och krediter

Garantiverksamheten hamnade i fokus när vi fick i uppdrag av regeringen att förhandla med Volvo Personvagnar och Saab Automobile om statliga garantier för lån från Europeiska investeringsbanken. Vi fick också ansvar för programmet för så kallade undsättningslån till fordonsindustrin.

Riksgäldens krediter till andra än statliga myndigheter ökade under året. Som en följd av finanskrisen gav vi ett lån till Island och ställde ut en låneram på 100 miljarder kronor till Svensk Exportkredit.

Bankgarantiprogrammet redovisas i avsnittet Bankstöd.

Uppgift och mål

Riksgälden ska ställa ut och förvalta statliga garantier och krediter. I vårt uppdrag ingår också att arbeta aktivt för att andra myndigheters garanti- och kreditverksamhet bedrivs på ett effektivt sätt.

Garantiavgifter och räntevillkor för de garantier och lån vi ställer ut ska styras av försäkringsmässiga principer så att kostnaderna för verksamheten täcks av intäkterna på lång sikt. Vi ska bidra till att statens risk begränsas och att statens rätt tryggas.

Riksgäldens roll som garanti- och kreditmyndighet innebar många nya och stora uppdrag under året. De nya uppdragen krävde mycket arbete och delvis ny kompetens. Det hanterade vi dels genom omprioriteringar, dels genom att använda oss av konsulter i större utsträckning än vanligt.

Bilindustrin i fokus

Riksdagen beslutade i december 2008 om en ram för statliga kreditgarantier till fordonsföretag som söker lån från Europeiska investeringsbanken (EIB) för omställning till grön teknologi. Sammanlagt får garantierna uppgå till högst 20 miljarder kronor. I början av året startade också ett program för så kallade undsättningslån till fordonsindustrin.

Lång förhandlingsprocess med Saab Automobile

Regeringen gav oss i juni ett uppdrag att inleda förhandlingar med Saab Automobile (Saab) om statlig kreditgaranti för ett lån från EIB. Företagets ägare General Motors (GM) undertecknade samma månad en avsiktsförklaring om att sälja Saab till Koenigsegg Group.

Förhandlingarna, som utgick från regeringens riktlinjer, innebar diskussioner med Saab, Koenigsegg och GM om villkoren för kreditgarantier. Vi gjorde också en

omfattande analys av Saabs affärsplan och värderade de säkerheter som skulle ställas för en garanti.

I slutet av november meddelade Koenigsegg att man inte tänkte genomföra köpet av Saab. Strax därefter tog förhandlingarna om garantin ny fart sedan GM pekat ut Spyker Cars som en potentiell köpare av bolaget. Men den 18 december meddelade GM att försäljningen inte kunnat slutföras och att Saab skulle börja avvecklas under ordnade former. GM lämnade dock öppet för nya bud under avvecklingsprocessen.

I början av 2010 tog planerna för Saab nya vändningar. Den 12 januari 2010 slutrapporterade vi vårt uppdrag till regeringen. Rapporteringen omfattade bland annat förslag på tillämpliga garantiavtal, en analys av Saabs affärsplan och en värdering av säkerheterna. Knappt två veckor senare meddelade GM att man nått en överenskommelse om att sälja Saab till Spyker. I samband med detta fick vi i uppdrag av regeringen att slutförhandla utestående punkter och utfärda garantin.

En förutsättning för att garantin skulle kunna utfärdas var att resultatet av förhandlingarna om de utestående punkterna inte medförde en ökad risk för staten. Vi behövde också få regeringens godkännande av borgensavtalet med EIB.

Den 12 februari 2010 godkände regeringen vårt förslag på garantiavtal med EIB. Samma dag gav EIB sitt slutgiltiga godkännande av lånet på upp till 400 miljoner euro. Sedan tidigare hade EU-kommisionen godkänt villkoren för garantin.

Garantiavtalet kommer att skrivas under och verkställas först då affären mellan GM och Spyker om köpet av Saab är slutfört.

Förhandlingar med Volvo Personvagnar lagda på is

I början av året hade vi ett liknande uppdrag om att förhandla med Volvo Personvagnar (Volvo PV) och dess ägare Ford om en kreditgaranti för lån i EIB. Vi presenterade ett slutligt förslag på garantivillkor i början av april.

Den 7 maj meddelade Volvo PV att man kommit överens med regeringen om att skjuta förhandlingarna om garantin på framtiden. Enligt Ford berodde detta bland annat på att den strategiska översyn som pågick inom koncernen skulle kunna leda till en försäljning av Volvo PV.

Inga utbetalningar av undsättningslån

Sju företag sökte undsättningslån under året men inget lån beviljades. Det beror på att villkoren för lånen är strikta. Bland annat gäller att de ska återbetalas inom sex månader och att fullgoda säkerheter ska ställas för lånen. Programmet är främst riktat mot stora underleverantörer till bil- och lastbilstillverkare.

Nya krediter

Vår utlåning till andra än de statliga myndigheterna ökade under året. Det beror delvis på att vi fick i uppdrag att ge lån till Island. Vi medverkade också till att underlätta de svenska exportföretagens upplåning.

Låneram till Svensk Exportkredit

Oron på finansmarknaderna gjorde det svårt för svenska exportföretag att få lån med långa löptider, vilket är en förutsättning för många exportaffärer. Riksdagen beslutade därför att försöka utöka tillgången på exportfinansiering. Som en del i åtgärds paketet fick vi i uppdrag att ge Svensk Exportkredit en låneram på högst 100 miljarder kronor.

Låneramen får användas för kommersiell exportfinansiering eller till utlåning inom det befintliga systemet för statsstödda krediter. Svensk Exportkredit utnyttjade inte låneramen under 2009, men den bidrog ändå till att underlätta företagets utlåning till exportindustrin. Låneramen har förlängts till att gälla även 2010.

Lån till Island och Lettland

I början av året beslutade riksdagen att Sverige tillsammans med de övriga nordiska länderna skulle ge lån till Island. Syftet med det gemensamma lånet är att långsiktigt hjälpa Island ur sin finansiella kris. Lånet samordnas med ett finansiellt stödprogram från Internationella valutafonden (IMF).

På uppdrag av regeringen tog vi fram ett låneavtal tillsammans med de övriga nordiska länderna. Avtalet

undertecknades den 1 juli och ger Island rätt att låna totalt 2,5 miljarder dollar. Utbetalningarna, som är tänkta att följa IMF-programmets tidsplan, görs i euro. Sveriges andel av lånet är 495 miljoner euro, varav 84 miljoner betalades ut 2009. Resten kommer vi att betala ut 2010. I slutet av 2014 ska Island göra den första amorteringen på lånet och 2021 ska det vara helt återbetalt.

De nordiska länderna och Estland har gemensamt bestämt sig för att låna ut sammanlagt 1,9 miljarder euro till Lettland, varav Sveriges del uppgår till högst 720 miljoner euro. Inga utbetalningar skedde under 2009.

Royaltylån till Volvo Aero

I höstas betalade vi ut ett lån på cirka 300 miljoner kronor till flygmotorföretaget Volvo Aero. Pengarna är en delfinansiering av företagets kostnader för att utveckla delar till en ny flygmotor (GENx) som tagits fram av amerikanska General Electrics. Lånet ska återbetalas genom att företaget betalar en royalty till staten på framtida försäljningsintäkter. Det innebär att återbetalningen är helt beroende av hur många flygmotorer av typen GENx som kommer att säljas.

Villkoren för lånet var framförhandlade sedan länge men utbetalningen inväntade ett godkännande från EU-kommissionen. Detta är det tredje lånet med liknande villkor som vi på uppdrag av regeringen betalat ut till företag inom flygindustrin.

Risker i garanti- och kreditportföljen

Vår garantiportfölj var, vid sidan av bankgaranti programmet och insättningsgarantin, 46 miljarder kronor i slutet av året. Vi har stora åtaganden till infrastruktur, svenska och internationella kreditinstitut samt pensioner till tidigare anställda i statliga myndigheter som blivit bolag; se diagram 8. Men vi har också en mängd små garantier till företag inom jordbruket och glesbygdsnäringsarna.

Avsättningen för förväntade förluster i garantiportföljen var vid slutet av året 1,1 miljarder kronor, vilket i stort sett är samma belopp som vid föregående årsskifte. De garantiavgifter vi tar in för att täcka framtida förluster bildar en garantireserv. Den var vid årsskiftet 2,2 miljarder kronor. Garantireserven är alltså större än avsättningen; se tabell 7. Det är normalt att avsättningar och reserver inte överensstämmer vid varje tidpunkt.

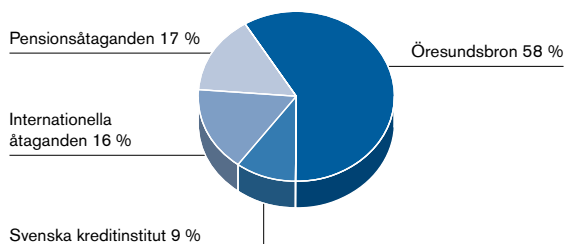
Tabell 7 Åtaganden, avsättningar och tillgångar i garantiverksamheten

31 december 2009, miljoner kronor

	Garanti- åtaganden	Avsättningar för förväntade garantiförluster	Inbetalda garanti- avgifter	Framtida ännu ej betalda garantiavgifter
Garantiportföljen	46 213	1 083	2 227	96

Diagram 8 Garantiåtaganden

Garantier för 46 miljarder kronor, 31 december 2009, procentuell fördelning

Ett infriande, eller större risk för infrianden, kan göra att reserven i stället blir mindre än avsättningen.

Vår utlåning till låntagare utanför staten var 23,6 miljarder kronor vid slutet av året, jämfört med 21 miljarder kronor ett år tidigare. Den finansierar främst infrastrukturprojekt. På grund av förväntade kreditförluster är lånen totalt värderade till 22,7 miljarder kronor. Nedskrivningen med 0,9 miljarder kronor är oförändrad jämfört med föregående årsskifte.

Avslutade garantier

Vi ställde under 2007 ut en garanti till förmån för ett banklån till företaget SwePol Link som driver en likströmskabel under Östersjön. Garantin som uppgick

till cirka 150 miljoner kronor återlämnades 2009 eftersom företaget kunde låna pengar utan den.

I somras avslutades en garanti som ställdes ut vid statens försäljning av Vin & Sprit. Enligt regeringsbeslutet togs inga avgifter ut för att täcka statens ekonomiska risk. Ett eventuellt infriande skulle i stället ha avräknats mot intäkterna från försäljningen av företaget.

Garanti- och kredithantering hos andra myndigheter

I vårt uppdrag ingår att ge löpande råd och stöd till övriga garanti- och kreditmyndigheter och föreslå ändringar för att uppnå en mer effektiv och ansvarsfull hantering av garantier och krediter inom staten. Vi valde att prioritera ned de planerade aktiviteterna inom det här området under året för att kunna ta oss an de nya uppgifter som följde av finanskrisen.

I slutet av året gav regeringen oss två nya utredningsuppdrag. Det första går ut på att lämna förslag på hur regelverket (förordningen) för statlig garantigivning bör förändras och på ett nytt regelverk för statlig kreditgivning. Uppdraget är en följd av de förändringar som förväntas komma i och med den översyn av budgetlagen som för närvarande pågår. Det andra uppdraget är att föreslå hur man varje år bättre ska kunna analysera riskerna i statens samlade garantier. Båda uppdragen ska avrapporteras under 2010.

Insättningsgaranti och investerarskydd

Ersättningsnivån för insättningsgarantin anpassades under året till en gemensam EU-nivå. En statlig utredning föreslog en rad ändringar i garantin för att ytterligare stärka skyddet för sparare och bidra till ökad finansiell stabilitet. Vårt arbete handlade till stor del om att informera om och förbereda oss för förändringarna. Vi jobbade också vidare med ett tidigare ersättningsfall under investerarskyddet och tog fram ett förslag på hur kostnaderna för fallet ska fördelas.

Uppgift och mål

Riksgälden är ansvarig för att hantera insättningsgarantin och investerarskyddet.

Vi ska bidra till konsumentskyddet för insättningar samt värdepapper och andra medel som finansiella institut hanterar åt kunder. Vi ska beräkna och ta ut avgifter korrekt och kostnadseffektivt. Avgiftsmedlen för insättningsgarantin ska förvaltas så att en långsiktigt god avkastning uppnås samtidigt som betalningsberedskapen är god och riskerna spridda.

Vi ska också säkerställa en korrekt och effektiv hantering av ersättningsfall. Det ställer bland annat krav på att vi samarbetar internationellt och att vi har en beredskap för att snabbt kunna betala ut pengar vid ett ersättningsfall.

Den finansiella krisen medförde en rad förändringar för insättningsgarantin runt om i världen, bland annat höjda ersättningsnivåer. Krisen har också gjort det tydligt att länder behöver samarbeta bättre för att hantera problem i stora internationella banker. En viktig del i vårt arbete är att informera svenska sparare om hur insättningsgarantin och investerarskyddet fungerar.

Utredning föreslår en bättre och snabbare insättningsgaranti

Under våren lämnades en statlig utredning om insättningsgarantin (SOU 2009:41, "Bättre och snabbare insättningsgaranti"). Utredningen föreslår en rad ändringar i garantin som syftar till att stärka skyddet för sparare och bidra till en ökad finansiell stabilitet. Bland annat föreslås att Riksgälden ska kunna ge spararna ett förhandsbesked om vilka konton som omfattas av garantin. Vi ska också kunna betala ut ersättningen snabbare än i dag, vilket ligger i linje med EU:s nya krav.

Dessa förändringar kommer att ställa högre krav på oss. Exempelvis behöver vår beredskap för att hantera ersättningsfall höjas.

EU-anpassad ersättningsnivå

Den 30 juni ändrades det maximala ersättningsbeloppet för den svenska insättningsgarantin till att motsvara 50 000 euro, från att tidigare ha varit 500 000 kronor. Förändringen var en anpassning till EU:s regelverk som innebär att ersättningsbeloppen inom EU ska vara minst 50 000 euro. Sverige beslutade också att beloppet ska vara minst 500 000 kronor oavsett förändringar i valutakursen mellan euro och kronor.

Ökad kännedom om insättningsgarantin

Den finansiella krisen har medfört ett ökat intresset för och större kännedom om insättningsgarantin. Under året genomförde vi en undersökning som visade att andelen av de svarande som aldrig hört talas om insättningsgarantin minskat till 13 procent jämfört med drygt 40 procent året före.

Vi tog fortsatt emot många frågor om garantin. Antalet besökare på insattningsgarantin.se ökade drastiskt i början av finansoron under hösten 2008 och låg kvar på en högre nivå under 2009 än under första halvåret 2008.

Inga nya ersättningsfall men ett gammalt

Inga nya ersättningsfall inträffade inom insättningsgarantin och investerarskyddet under året. Men vi arbetade vidare med ett av de tidigare ersättningsfallen under investerarskyddet – värdepappersbolaget CTA Lindh & Co Scandinavia (CTA).

Regeringsrätten beslutade i november att en före detta CTA-kund har rätt till ersättning från investerarskyddet trots att kundens konto hade avslutats innan

bolaget gick i konkurs 2004. Insättningsgarantinämnden, som tidigare var ansvarig garantimyndighet, avslog ansökan om ersättning med motiveringen att kunden inte längre ansågs ha någon affärsförbindelse med CTA i och med att kontot var avslutat. Kunden hade dock avslutat kontot utan att veta om att CTA inte betalat ut samtliga hans tillgångar.

Efter regeringsrättens beslut omprövade vi investerarens krav på ersättning och började se över hur domen kan påverka andra före detta kunder i CTA.

Under året fortsatte vi också genom CTA:s konkursbo att ställa ekonomiska krav på ett antal personer som vi anser bär huvudansvaret för konkursen i CTA. Kraven grundar sig på oansvariga eller bedrägliga beteenden. En av dessa rättsprocesser är avslutad till konkursboets och statens fördel och två pågår fortfarande.

Avgifter

Insättningsgarantin och investerarskyddet finansieras av avgifter som tas ut av de banker och andra finansiella institut som omfattas av statens garanti.

Insättningsgarantin

Insättningsgarantin finansieras genom årliga avgifter från de anslutna instituten. De sammanlagda avgifterna ska vara 0,1 procent av de garanterade insättningarna. Varje instituts avgift varierar beroende på hur stor andel kapital institutet har jämfört med övriga institut.

Avgifterna ökade under 2009 som en följd av att ersättningsnivån höjdes i oktober 2008 och att alla inlåningskonton samtidigt blev skyddade av garantin. Antalet anslutna institut är i dag drygt 150 och de totala garanterade insättningarna var 886 miljarder kronor per den 31 december 2008. Den totala avgiften för 2009 blev därmed 886 miljoner kronor.

De inkomna avgifterna läggs i en fond som förvaltas av Kammarkollegiet på vårt uppdrag. Placeringarna görs i statsobligationer eller på ett räntebärande konto i Riksgälden. Det samlade värdet på tillgångarna var drygt 21 miljarder kronor vid utgången av 2009. Avkastningen under 2009 blev -0,38 procent, vilket var något bättre än jämförbart index. Den negativa avkastningen berodde på att marknadsvärdet på fonden justerades ned på grund av ett förändrat ränteläge.

Investerarskyddet

De institut som är anslutna till investerarskyddet betalar årligen en avgift som motsvarar administrationskostnaden för skyddet. Kostnaderna för ersättningsfall betalas i efterhand genom tillkommande avgifter.

Det saknas föreskrifter som detaljerat beskriver hur vi ska ta ut avgifter för ersättningsfall. Vi har därför utrett frågan om avgifternas fördelning efter det ersättningsfall som uppstod när CTA gick i konkurs. I höstas skickade vi ett förslag på remiss till de institut som var anslutna till investerarskyddet vid konkurstillfället. Under 2010 kommer vi att fatta beslut om hur avgifterna ska fördelas.

Resultat och kostnader

Våra kostnader för insättningsgarantin under 2009 var 5,5 miljoner kronor och för investerarskyddet 1,8 miljoner kronor. Det var totalt 2,3 miljoner lägre än 2008 då kostnaden var stor för att hantera allmänhetens frågor i samband med att finansron startade.

Därutöver hade vi kostnader på 4,6 miljoner kronor för hantering av tidigare ersättningsfall, vilket var dubbelt så mycket jämfört med året före. Fördubblingen beror främst på de rättsprocesser som pågår på grund av ersättningsfallet CTA.

Bankstöd

Statens åtgärder för att stabilisera läget på de finansiella marknaderna fick gradvis effekt under 2009. Garantierna för bankers värdepappersupplåning utnyttjades flitigt av ett begränsat antal banker under första halvåret, men minskade därefter i omfattning. Kapitaltillskottsprogrammet utnyttjades endast i samband med statens deltagande i Nordeas nyemission.

I februari 2009 sålde vi de aktier i Carnegie Investment Bank och Max Matthiessen som vi övertog i november 2008. Försäljningsvillkoren innebär att staten sannolikt får tackning för kostnaderna för stödet till Carnegie.

Den stabilitetsfond som byggs upp för att finansiera stödåtgärder var vid årsskiftet värd 31,6 miljarder kronor inklusive fondens aktier i Nordea.

Uppgift och mål

Riksgälden är stödmyndighet enligt lagen om statligt stöd till kreditinstitut. Bland uppdragen ingår att ansvara för det statliga garantiprogrammet för bankers och bostadsinstituts värdepappersupplåning samt kapitaltillskottsprogrammet för solventa banker. Dessutom har vi mandat att besluta om stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut i kris. Vi administrerar också den stabilitetsfond som byggs upp för att finansiera åtgärder för att trygga det finansiella systemet.

Målet är att motverka allvarliga störningar i det finansiella systemet. Stödåtgärderna ska så långt som möjligt vara affärsmässiga och får inte leda till otillbörlig snedvridning av konkurrensen. Vi ska sträva efter att minimera statens långsiktiga kostnader för stödet och att i möjligaste mån återfå statens insatser.

Enligt ett särskilt uppdrag har vi rapporterat en gång per kvartal till regeringen om våra stödåtgärder.

Riksgälden har en central roll i regeringens satsning för att återställa förtroendet för det finansiella systemet. De samlade stödåtgärderna från statens sida bidrog till att lindra effekterna av finanskrisen under 2009. Garantiprogrammet underlättade bankernas upplåning, vilket i sin tur gjorde det enklare för hushåll och företag att låna till rimliga villkor. De stödåtgärder vi har vidtagit har hittills resulterat i större intäkter än kostnader för staten. Det innebär att stabilitetsfondens värde fördubblades under året.

Stort utnyttjande av garantiprogrammet i början av året

De statliga bankgarantierna utnyttjades flitigt under det första halvåret då fortsatt oro på de finansiella marknaderna försvårade bankernas upplåning. Som mest var de utestående garantierna 354 miljarder kronor. Maxgränsen för garantiprogrammet är 1 500 miljarder kronor.

De banker som gick med i programmet 2009 var SBAB, Sparbanken Gripen, Carnegie Investment Bank och SEB. Sedan tidigare deltog Swedbank AB, Swedbank Hypotek och Volvofinans Bank. Swedbank-koncernen stod för den absoluta merparten – närmare 90 procent – av garantierna.

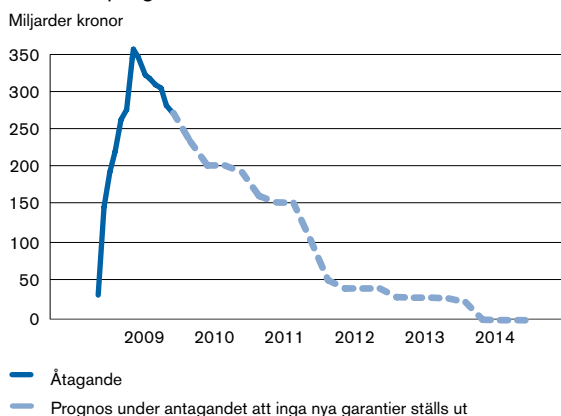
I april förlängde regeringen programmet med sex månader och utvidgade det till att innefatta även icke säkerställda lån med löptider på upp till fem år. Syftet var att minska likviditetsriskerna i det finansiella systemet och förbättra bankernas förmåga att ge företag och hushåll lån med längre löptider.

Efterfrågan på garantier minskade gradvis

Efter sommaren minskade de utestående bankgarantierna successivt. Den främsta orsaken var att gamla garantier började löpa ut i snabbare takt än nya ställdes ut allt eftersom finansornen avtog. Dessutom innebar en förstärkning av kronan att värdet på garantier utställda i utländsk valuta sjönk. I slutet av året hade de utestående garantierna minskat till 271 miljarder kronor.

Omkring 70 miljarder kronor, eller omkring en fjärdedel av de utestående garantierna vid årsskiftet, kommer att förfalla under 2010. Ytterligare 100 miljarder kronor förväntas förfalla under 2011; se diagram 9. Prognosen förutsätter att inga nya garantier ställs ut och att de utestående garantierna löper till förfall.

Diagram 9 Omfattning av åtagandet under garanti-programmet över tiden

För tidigt för avveckling

Trots ljusningen på de finansiella marknaderna förlängde regeringen garantiprogrammet för andra gången i oktober. Motiveringen var att det fortfarande fanns behov av ett extra skyddsnet om den finansiella stabiliteten skulle försämrats igen. Programmet gäller nu till den 30 april 2010.

SEB och SBAB valde att inte förnya sina avtal i samband med förlängningen. SEB utnyttjade aldrig programmet och har alltså inga utestående lån med statlig garanti. De lån som SBAB tog upp inom programmet garanteras tills de löper ut eller återköps.

Mer pengar in än ut

Garanti-programmet innebär förenklat att staten mot en avgift lovar att träda in om det institut som gett ut det garanterade lånet inte kan betala sina långivare. Under 2009 tog vi in totalt 2,1 miljarder kronor i avgifter för bankgarantierna. Inga garantier behövde infrias.

Vi beräknade under året den förväntade vinsten för programmet som helhet till 5 miljarder kronor. De uppskattade kostnaderna beräknades till 1,1 miljarder kronor och de uppskattade intäkterna till 6,1 miljarder kronor. Det bör dock påpekas att den beräknade vinsten döljer det faktum att mycket stora kostnader kan uppstå med liten sannolikhet, medan det mest troliga utfallet är att inga garantier behöver infrias. Beräkningen förutsätter att inga nya garantier ställs ut och att de som är utestående hålls till förfall.

Kapitaltillskott bara i ett fall

Riksgälden har sedan den 17 februari 2009 möjlighet att ge solventa banker och bostadsinstitut kapitaltillskott i form av antingen lån eller aktiekapital. Genom att skjuta till kapital kan staten möjliggöra för banker och bostadsinstitut att öka sin utlåning till företag

och hushåll och på så vis motverka en kreditåtstramning. Kapitaltillskottsprogrammet förlängdes under året fram till den 17 februari 2010. Det förlängdes ytterligare i januari 2010 och gäller nu till den 17 augusti 2010.

Endast en bank, Nordea, har hittills fått kapitaltillskott. Regeringen valde under våren 2009 att, som största ägare i Nordea, delta i bankens nyemission genom kapitaltillskottsprogrammet. Kapitaltillskottet uppgick till 5,6 miljarder kronor.

Inga nya stöd till banker i kris och Carnegie sålt

Riksgälden kan som stödmyndighet ingripa om ett finansiellt institut skulle få så djupa ekonomiska problem att det finns risk för en allvarlig störning i det finansiella systemet i landet. Något sådant ingripande behövde vi inte göra 2009.

Däremot fortsatte hanteringen av Carnegie Investment Bank (CIB) och Max Matthiessen (MM) som vi tog över i november 2008 för att skydda fordringsägare och värna den finansiella stabiliteten. Kort efter övertagandet inledde vi en så kallad kontrollerad auktion och i februari 2009 tecknade vi avtal om att sälja bolagen till Altor Fund III och Bure Equity AB. Försäljningen slutfördes i maj.

Vi bedömer att de sammanlagda inkomsterna från försäljningen kommer att täcka det stödlån som CIB fick i november 2008 och våra kostnader. Försäljningen ger minst 2 275 miljoner kronor inklusive en amortering av vårt lån till CIB. Utöver det har vi rätt att ta del av framtida återbetalningar av vissa lån som CIB gett. Om vi inte får ersättning för vårt engagemang ska Altor och Bure kompensera oss om de säljer CIB vidare med vinst inom 15 år.

Pågående rättsprocesser

De förra ägarna, D. Carnegie & Co, har begärt att vår värdering av CIB och MM vid övertagandet ska prövas i Prövningsnämnden, vilket de har rätt till enligt pantavtalet. Värderingen har betydelse för frågan om det finns något övervärde att redovisa till de tidigare ägarna efter att stödlånet räknats av. D. Carnegie har yrkat på att värdet ska justeras upp med cirka 5 miljarder kronor.

Den värdering som vi lät göra är en så kallad likvidationsvärdering. Det beror på att CIB skulle sättas i likvidation eftersom företaget saknade tillstånd att bedriva bankverksamhet. D. Carnegie hävdar för sin del att värderingen borde ha gjorts med utgångspunkten att bolaget hade tillstånd.

Vi har därutöver begärt att tingsrätten ska fastställa att vi hade rätt att ta över bolagen och sedan sälja dem som ägare. D. Carnegie har i olika sammanhang ifrå-

gasatt detta och lämnat öppet för att gå till tingsrätten om man inte får gehör i Prövningsnämnden. Vi ansåg att frågorna borde prövas i rätt ordning och begärde därför också att tvisten i Prövningsnämnden skulle förklaras vilande i väntan på tingsrättens avgörande. Nämnden beslutade att låta ärendet fortgå, så nu löper processerna på parallellt.

Stabilitetsfondens storlek har fördubblats

Riksdagen har beslutat att bygga upp en stabilitetsfond som ska finansiera framtida bankstödsåtgärder i form av till exempel infrianden av garantier eller kapitaltillskott. Förvaltningskostnader som rör bankstödet ska också finansieras via fonden, medan intäkter i samband med stödåtgärder tillförs fonden. Det kan till exempel handla om garantiavgifter, utdelningar och försäljningslikvider. Till fonden har knutits en obegränsad kredit.

Fonden ska byggas upp genom att banker och andra kreditinstitut betalar en årlig stabilitetsavgift. Regeringen har också sagt att insättningsgarantifonden, som i dag omfattar cirka 21 miljarder kronor, på sikt ska överföras till stabilitetsfonden.

Målet är att stabilitetsfonden inom 15 år (år 2023)

ska uppgå till motsvarande 2,5 procent av BNP. Enligt våra beräkningar väntas den nivån vara uppnådd redan år 2016.

Fondens sammanlagda behållning i slutet av 2009 var 11 miljarder kronor inklusive fakturerade garantiavgifter för de tre första kvartalen. Om man räknar in Nordeaaktierna värderade till anskaffningsvärde var behållningen 16,5 miljarder kronor. Om de i stället värderas till marknadsvärde blir stabilitetsfondens behållning 31,6 miljarder kronor.

Stabilitetsavgiften börjar faktureras 2010

Den första faktureringen av stabilitetsavgiften kommer att baseras på balansräkningsuppgifter per den 31 december 2009. För 2009 och 2010 ska instituten betala halv avgift. Institut som deltar i garantiprogrammet får dra av de garanterade lånen från underlaget till stabilitetsavgiften.

Stabilitetsavgiften kommer inledningsvis att vara relaterad till institutens balansräkningar, utan riskdifferentiering. Regeringen har aviserat att man avser att återkomma under 2011 med ett förslag på hur avgiftssystemet kan slås ihop med insättningsgarantisystemet till en enda och riskdifferentierad avgift.

Internationella kontakter

Spridningen av finanskrisen över världen har tydligt visat på behovet av internationellt samarbete inom den finansiella sektorn. Krishantering och bankstöd var ämnet för de flesta av de seminarier vi deltog i under 2009. De uppdrag vi genomförde i andra länder var framför allt inom området skuldförvaltning.

I slutet av året vann vi ett EU-kontrakt i Ukraina tillsammans med våra motsvarigheter i Frankrike och Ungern. Vår roll i projektet blir att bidra i arbetet med att bygga upp en skuldförvaltningsverksamhet.

Det internationella intresset för Sveriges hantering av bankkriser var stort under året. Bo Lundgren bjöds in att tala om de svenska erfarenheterna av stödåtgärder bland annat i den amerikanska kongressen och på Eurofi-mötet i Göteborg under Sveriges EU-ordförandeskap. Vi fortsatte också att utveckla våra internationella kontakter inom områdena skuldförvaltning och insättningsgaranti.

Utbytet av erfarenheter med andra länder bidrar till att höja kompetensen och motivationen hos våra medarbetare och stärka vårt anseende i omvärlden.

Fokus på finanskrisens effekter

Riksgälden deltar sedan många år i OECD:s samarbetsorgan inom skuldförvaltning. The Working Party on Debt Management, som vanligen träffas en gång om året, höll ett extramöte i april 2009 för att belysa vilka konsekvenser den finansiella krisen fått för skuldkontor världen över. Den mest påtagliga effekten i många länder är att stora kostnader för bankstöd och andra stabilitetsåtgärder har lett till ett kraftigt ökat upplåningsbehov.

Inom området insättningsgaranti och investerarskydd deltog vi vid ett antal konferenser som anordnades av internationella organisationer för samarbete mellan insättningsgarantimyndigheter. Där diskuterades bland annat hur stater snabbare ska kunna betala ut pengar till sparare om en bank går i konkurs. En annan viktig fråga var hur ett ökat samarbete mellan länder kan bidra till att förbättra hanteringen av finansiella problem i stora internationella banker.

Vi har också ett löpande samarbete med Världsbanken och IMF. Det innebär bland annat att medarbetare från oss medverkar i seminarier och workshoppar och från tid till annan genomför uppdrag, så kallad teknisk assistans, i länder som efterfrågar tjänster inom skuldförvaltning. Under 2009 deltog våra medarbetare i två sådana uppdrag.

EU-uppdrag i Ukraina

Från och med 2009 har vi möjlighet till tjänsteexport. Det betyder att vi kan utveckla bredare och mer långsiktiga samarbeten med länder som står i begrepp att bygga upp eller utveckla sin statliga finansförvaltning. Vårt första uppdrag blir att delta i ett EU-projekt i Ukraina. Vi vann kontraktet i december tillsammans med våra motsvarigheter i Frankrike och Ungern. Från svensk sida deltar också Ekonomistyrningsverket.

Formen för arbetet i Ukraina är ett så kallat twinning-projekt. Det innebär att myndigheter bidrar till att stärka motsvarande organisationer i ett annat land med hjälp av utvecklingssamarbete. Projektet finansieras med förvaltningsbistånd från EU.

Syftet med projektet är att stötta Ukraina i arbetet med att göra budgetprognoser och bygga upp en skuldförvaltning, för att på så vis underlätta en modernisering av den statliga finansförvaltningen i linje med EU:s lagstiftning, regelverk och bästa praxis. Projektet startar i juni 2010 och kommer att löpa under två år. Vi ska bland annat administrera förvaltningsdelen av projektet och bidra med experter inom institutionsbyggande, skuldstrategier och finansiella instrument.

Studiebesök från Indien, Vietnam, Serbien och Turkiet

En viktig del i vårt arbete med att bygga internationella relationer är att ta emot studiebesök. Under 2009 kom bland andra det indiska finansministeriet på besök. Indien har beslutat sig för att inrätta ett skuldkontor och var i Sverige för att få en inblick i hur man kan organisera verksamheten och arbeta i praktiken. Samarbetet fortsätter med en workshop om riskmodeller i New Delhi i mars 2010. Sverige är då ett av tre inbjudna länder.

Vi hade också besök av representanter från Vietnams finansdepartement där temat var utvecklingen av den finansiella marknaden i landet. Med representanter från Serbien diskuterade vi hantering av statliga insättningsgarantier. Vi träffade även det turkiska finansdepartementet, som vi har haft kontakter med i flera år.

Riskhantering

Riskhantering är ett område med hög prioritet inom vår komplexa och samhällsviktiga verksamhet. Vi följer marknadspraxis och utvecklar kontinuerligt vår riskhantering. De modeller vi använder för att mäta riskerna inom statsskuldsvärdningen fungerade bra under året, trots turbulensen på marknaden.

Som en del i vårt säkerhetsarbete fick alla medarbetare genomgå en utbildning för att lära sig hantera information på ett säkert sätt. Vi tog också tidigt fram en plan för att kunna hantera de störningar i arbetet som en eventuell spridning av den nya influensan skulle kunnat få.

Uppgift och mål

Riksgälden ska ha en beskrivning av de huvudsakliga risker som är förenade med verksamheten och hur dessa risker ska hanteras. Vi ska också ha interna instruktioner för hantering av de risker som finns.

Vi ska i riskhanteringen, utöver vad som anges i regeringens riktlinjer, sträva efter att uppnå marknadspraxis. Vi ska se till att hanteringen av finansiella och operativa risker uppfyller de för verksamheten relevanta krav som ställs i lagstiftningen för finansiella företag och i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd.

Riksgäldens övergripande mål är att minimera kostnaderna utan att ta för stora risker. Att analysera och hantera risker är därför en viktig del av vår verksamhet. Kostnaderna för förvaltningen av statsskulden, hanteringen av den statliga betalningsmodellen och prissättningen av garantier och krediter beror bland annat på vår förmåga att bedöma och hantera risker. Dessutom uppstår risker i den löpande verksamheten genom händelser i omvärlden och våra egna handlingar.

Vi arbetar i stora drag med två huvudtyper av risker – finansiella och operativa – och med säkerhetsfrågor.

Finansiella risker

Finansiella risker består av marknadsrisker och kreditrisker. Ränterisk och valutarisk är exempel på olika former av marknadsrisk medan avvecklingsrisk, motpartsrisk och koncentrationsrisk är exempel på kreditrisk.

Vi följer dagligen upp hur riskerna i statsskuldsvärdningen förhåller sig till uppsatta limiter och riktmärken. Under 2009 hade vi inga betydande avvikelser.

Marknadsrisk i den aktiva förvaltningen

För att mäta och styra marknadsriskerna i den aktiva förvaltningen har vi limiter baserade på Value-at-Risk (VaR). VaR bygger på en statistisk metod där VaR-värdet beror

En samlad riskhantering

I hanteringen av risker arbetar vi i linje med marknadspraxis. Det innebär att vi använder likartade metoder och modeller som andra tongivande aktörer på den finansiella marknaden, och har tydligt definierade policyer och instruktioner.

Styrelsen är ytterst ansvarig för att begränsa och följa upp verksamhetens risker och för att verksamheten bedrivs med god intern styrning och kontroll.

Vi följer dagligen hur de finansiella riskerna förhåller sig till de limiter och riktmärken som styrelsen satt i finans- och riskpolicyen. Uppföljningen görs dels för att kontrollera att skulden inte avviker från vad som är tillåtet, dels för att se vilka affärer som behöver göras för att styra skulden. Eventuella avvikelser rapporteras till verksledningen och styrelsen.

Varje avdelning ansvarar för att bedöma och hantera de operativa riskerna inom den egna verksamheten. Riskavdelningen ansvarar för den oberoende och övergripande kontrollen samt den samlade rapportering som lämnas till verksledning och styrelse. Internrevisionen, som är direkt underställd styrelsen, utvärderar den samlade riskhanteringen.

på storleken på marknadsrörelserna och hur räntor och valutor samvarierar. Metoden ger en prognos på hur stor förlusten kan bli med en viss sannolikhet och för en viss tidsperiod. Vi följer upp modellens prognoser löpande genom att jämföra dem med de faktiska utfallen.

VaR-modellens prognoser stämde bra med de verkliga utfallen under perioden 2005–2009. Diagram 10 visar att utfallen i stort sett följer den statistiska normalfördelningskurvan som VaR-modellen använder. Även under perioder med stora marknadsrörelser, som det senaste året, stämde modellens prognoser relativt bra med utfallen.

Kreditriskhantering

Kreditrisk är risken att en motpart i en transaktion inte fullgör sina skyldigheter gentemot oss. Kreditrisk upp-

står i derivataffärer som vi gör för att styra statsskulden, i kortfristiga placeringar som görs för att hantera statens likviditet och i statens betalningsmodell.

Hantering av kreditrisker skiljer sig något åt beroende på vilken typ av affär det gäller. Generellt har vi gränser för hur stora kreditexponeringarna maximalt får vara för varje motpart. Dessutom har vi krav på samtliga våra motparters kreditvärdighet. Lägsta tillåtna kreditbetyg är A-, men de flesta av våra motparter har ett högre kreditbetyg än så; se diagram 11. Andelen motparter med kreditbetyget AAA ökade till 26 procent 2009 från 16 procent 2008.

I derivataffärer har vi, förutom krav på maximal exponering och lägsta tillåtna kreditvärdighet, avtal om netting, utbyte av säkerheter för att täcka exponeringar (Credit Support Annex, CSA) och avtal som gör att vi kan avsluta affärerna om motpartens kreditvärdighet skulle sjunka under en viss nivå.

Operativa risker

Operativa risker beror på mänskliga misstag, felaktiga processer eller system och externa händelser. Dessa risker analyserar vi i samband med verksamhetsplaneringen, i projekt och i våra processer. Analyserna bygger på en metod för självvärdering där vi identifierar och värderar våra operativa risker. För varje risk tar vi också ställning till om den är på en accepterad nivå. På så vis får vi ett tydligare underlag för att prioritera och planera åtgärder.

Den riskanalys som gjordes i samband med verksamhetsplaneringen för 2009 följdes upp under året och en ny värdering av riskerna gjordes utifrån de åtgärder vi vidtagit.

För att få en totalbild av våra operativa risker rapporteras och sammanställs även avvikelser i verksamheten. Avvikelseorna kopplas till de riskanalyser som gjorts och värderas utifrån samma metod.

Styrelsen och verksamheten informeras om aktuell riskstatus. De informeras också om avvikelser som haft

stor påverkan på verksamheten, tillsammans med genomförda åtgärder.

Säkerhet

En central del i vårt säkerhetsarbete är att löpande göra risk- och sårbarhetsanalyser. Där identifierar vi brister så att vi kan sätta in rätt åtgärder till rimlig kostnad. Vi arbetar aktivt med att utveckla vår säkerhet genom att genomföra åtgärder där hela verksamheten engageras.

Informationssäkerhet

Informationssäkerhet syftar till att skydda vår information. I vår verksamhet är vi beroende av rätt information så att vi kan fatta bra beslut. Därför har vi stort fokus på informationssäkerhetsfrågor.

Under 2009 genomförde vi till exempel en interaktiv grundutbildning för alla medarbetare. Vi började även arbeta med informationsklassning. Genom att märka dokument utifrån hur känslig information de innehåller blir vår interna informationshantering säkrare.

Krisberedskap

Riksgälden har höga krav på att bedriva verksamheten även i kris. Därför är krisberedskap en viktig del i säkerhetsarbetet. Vi samarbetar även med andra myndigheter för att säkerställa att vår del i det finansiella systemet alltid fungerar.

Under 2009 deltog vi aktivt i FSPOS, ett forum för samarbete mellan myndigheter och den privata sektorn som ska se till att det finansiella systemet fungerar även i krissituationer. Genom utbytet av erfarenheter och kunskap inom gruppen blir vår egen kontinuitetsplanering bättre samordnad med omvärlden.

Ett av de stora ämnena under året var den nya influensan, A(H1N1). Vi tog i ett tidigt skede fram en plan för hur vi skulle kunna hantera konsekvenserna på arbetet vid ett större utbrott. Den nya influensan påverkade inte arbetet med att utföra våra uppdrag under året.

Diagram 10 Value-at-Risk och utfall 2005–2009

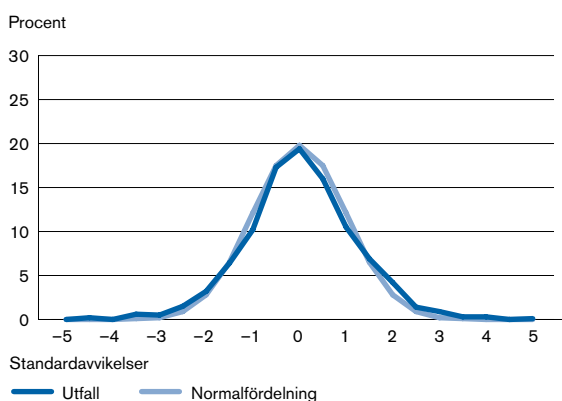
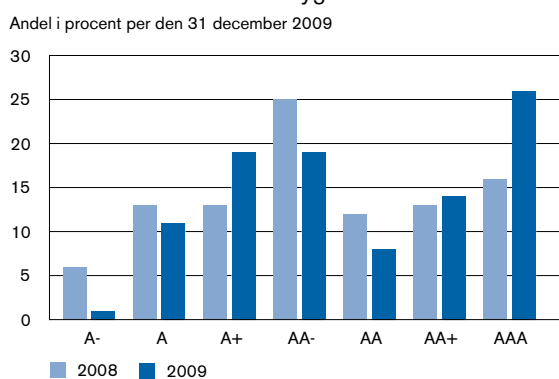

Diagram 11 Andel av Riksgäldens motparter med visst kreditbetyg

Medarbetare och kompetens

Riksgälden verkar i en miljö som förändras snabbt. Det innebär att vår samlade kompetens hela tiden måste utvecklas. Under 2009 var en viktig uppgift att fylla det kompetensbehov som uppstod då vi fick nya uppdrag till följd av finanskrisen. Trots den fortsatt höga arbetsbelastningen visade vårens medarbetarundersökning att medarbetarna i stort är mycket nöjda med sin arbets-situation och Riksgälden som arbetsplats.

Inom ramen för det långsiktiga arbetet med att attrahera nya medarbetare startade vi ett traineeprogram tillsammans med Riksbanken och Finansinspektionen.

Riksgälden är en kunskapsorganisation som är helt beroende av medarbetarnas kompetens och förmåga. Därför arbetar vi löpande med att säkerställa att vi har rätt antal medarbetare med rätt kompetens för att vi ska kunna fullgöra våra uppdrag. Två gånger om året gör vi dessutom en inventering för att kartlägga kompetensbehovet på kort och lång sikt.

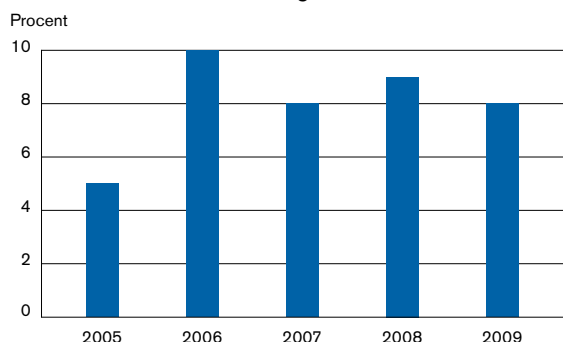
Nya uppdrag innebar ökat kompetensbehov

Det kortsiktiga kompetensbehovet ökade 2009 inom framför allt bankstöds- och garantiverksamheterna. Genom att rekrytera nya medarbetare inom vissa områden och anlita fler konsulter än vanligt säkerställde vi att vi hade tillräckliga resurser och rätt kompetens för att utföra våra nya uppdrag. Antalet medarbetare inklusive tillfälligt anställda ökade till 164 under 2009 från 160 det föregående året.

Personalomsättningen minskade till 8 procent från 9 procent. Vi anser att en personalomsättning mellan 5 och 15 procent skapar ett stimulerande arbetsklimat. Det är positivt att våra medarbetare är attraktiva på arbetsmarknaden och vi hade inga problem att rekrytera ersättare.

Den genomsnittliga anställningstiden var 9,3 år och genomsnittsåldern 43,5 år; se tabell 8. Motsvarande siffror för 2008 var 9,9 respektive 43,8 år.

Diagram 12 Personalomsättning

Kontinuerlig kompetensutveckling

Att arbeta på Riksgälden innebär ett kontinuerligt lärande, både i jobbet och genom utbildningar. Finanskrisen innebar å ena sidan att många medarbetare utvecklade sin kompetens genom att ta sig an nya arbetsuppgifter under året. Å andra sidan var det färre som hann delta i externa utbildningar.

Vi investerade 18 620 kronor per medarbetare i extern kompetensutveckling 2009, vilket kan jämföras med 22 738 kronor 2008. Internt höll vi bland annat klarspråksutbildningar och seminarier om informations-säkerhet och riskkontroll.

Satsningar på kompetensutveckling har hög prioritet 2010, liksom åtgärder för att minska beroendet av nyckelpersoner.

Engagerade och nöjda medarbetare

I den medarbetarundersökning vi genomförde under våren svarade 99 procent att de rekommenderar Riksgälden som arbetsplats. Undersökningen resulterade i ett nöjd medarbetar-index (NMI) på 77, en ökning från 72 två år tidigare. Av resultatet framgår att våra medarbetare uppfattar Riksgälden som en organisation med bra stämning, stort engagemang och hög kompetens. De upplever att de har ett meningsfullt jobb där de har nytta av sina kunskaper och färdigheter.

Medarbetarundersökningen visade på tre områden som vi behöver utveckla: förändringsklimat, effektivitet och konflikthantering. Vi beslutade därför att låta ett antal medarbetare diskutera dessa frågor i fokusgrupper. Den första gruppen startade under hösten och arbetet fortsätter under 2010. Vi kommer att genomföra förbättringsåtgärder utifrån resultatet av diskussionerna i fokusgrupperna.

Tabell 8 Åldersfördelning 2009

	Yngre än 30 år	30–39 år	40–49 år	50 år och äldre
Antal personer	11	55	56	42

Gemensam satsning på nytt traineeprogram

Som en del i det strategiska arbetet med att säkra kompetensförsörjningen startade vi under året traineeprogrammet Framtid Finans tillsammans med Riksbanken och Finansinspektionen. Programmet väckte stor uppmärksamhet bland studenter och lockade över 500 sökande till sex platser, två per myndighet.

Syftet med att lansera ett traineeprogram är dels att stärka vår egen profil som arbetsgivare, dels att öka intresset för den statliga finansiella sektorn och utveckla samarbetet med Riksbanken och Finansinspektionen. Traineerna får en unik inblick i det finansiella systemet genom att vara sex månader på varje myndighet innan de fortsätter sin anställning på någon av myndigheterna.

I vårt långsiktiga arbete med att attrahera nya medarbetare ingår också att vara ute och träffa studenter och marknadsföra Riksgälden som arbetsplats. Under året deltog vi på arbetsmarknadsdagar i Uppsala, Linköping och Stockholm.

Alternativa karriärvägar

En annan viktig satsning är det arbete med alternativa karriärvägar som vi återupptog under året. Syftet är att se till att det finns olika sätt att göra karriär och utvecklas på Riksgälden. Förutom att gå den traditionella chefsvägen ska man kunna utnämnas till expert. Det ska självklart också finnas goda möjligheter att utvecklas inom sitt arbete.

I rollen som expert ingår att aktivt driva Riksgäldens utveckling inom ett specifikt område. Man ska ligga i frontlinjen inom sitt område, omvärldsbevaka och föra in ny kunskap i organisationen. De första experterna utnämndes i slutet av året.

Lika möjligheter

Hos oss ska alla medarbetare ha lika möjligheter. Vi strävar efter mångfald eftersom människor med olika bakgrunder, erfarenheter, kunskaper och personligheter berikar verksamheten. Under 2009 tog vi fram en ny mångfaldspolicy och en mångfaldsplan som också innefattar en jämställdhetsplan och en lönekartläggning.

Kartläggningen av lönerna utifrån ett jämställdhetsperspektiv visade att det inte fanns några osakliga löneskillnader. I medarbetarundersökningen svarade

95 procent att de tycker att män och kvinnor har samma möjligheter på Riksgälden.

Av det totala antalet anställda i slutet av 2009 var 56 procent kvinnor och 44 procent män. I ledande befattningar var det lika många män som kvinnor. Trots den jämna fördelningen totalt sett finns det stora skillnader mellan avdelningar. När vi rekryterar strävar vi efter att jämna ut fördelningen inom olika avdelningar eller yrkeskategorier.

I mångfaldsplanen ingår ett antal aktiviteter som ska genomföras fram till och med 2011 för att uppnå olika delmål på området. Till exempel kvalitetssäkrar vi rekryteringsprocessen kontinuerligt och ökar medvetenheten och kunskapen om mångfaldsfrågor hos medarbetare och chefer.

Hälsa och sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron var 2,0 procent under året; se tabell 9. Det kan jämföras med 2,8 procent 2008. Andelen långtidssjuka, det vill säga medarbetare som varit frånvarande 60 dagar eller mer, var 29,5 procent av den totala sjukfrånvaron.

För att förebygga sjukskrivningar erbjuder vi alla medarbetare friskvård i form av till exempel friskvårdsbidrag, subventionerad massage och vaccination. Under 2009 utnyttjades friskvårdsbidraget på maximalt 3 000 kronor per anställd av 66 procent av medarbetarna, vilket var en ökning från 58 procent 2008.

Vi genomförde informationsinsatser för att förebygga en spridning av den nya influensan och erbjöd vaccination mot den. Medarbetarna hade också möjlighet att vaccinera sig mot vanlig influensa och TBE.

Tabell 9 Sjukfrånvaro

Personalgrupp	Procent ¹ 2008	Procent ¹ 2009
Kvinnor	4,4	2,9
Män	0,9	0,9
Anställda yngre än 30 år	1,1	1,4
Anställda 30–49 år	2,8	1,9
Anställda 50 år och äldre	3,0	2,2
Totalt alla anställda²	2,8	2,0

¹ Sjukfrånvarotid/total ordinarie tid för respektive grupp.

² Av den totala sjukfrånvaron utgjorde 29,5 procent långtidssjukskrivningar på 60 dagar.

Kostnader och anslag

Riksgälden ansvarar för att betala räntor på statsskulden. Dessutom har vi ett anslag för att betala provisioner i samband med förvaltningen av statsskulden och anslag som ska täcka kostnaderna för vår verksamhet.

Räntebetalningar på statsskulden

Vi betalade 31,4 miljarder kronor i räntor på statsskulden 2009, vilket var mindre än anslaget på 33,7 miljarder kronor. Skillnaden beror på att marknadsräntorna blev lägre än vad som antogs i beräkningarna av anslaget. Det gav lägre räntor på lån i svenska kronor och högre överkurser vid emission än beräknat. De lägre räntorna motverkades av att valutaförlusterna blev större än beräknat.

Jämfört med 2008 minskade räntebetalningarna med 1,8 miljarder kronor. Lägre marknadsräntor gjorde att räntor på lån i svenska kronor, utländsk valuta samt in- och utlåning sammantaget minskade med 17,7 miljarder kronor. Överkurser vid emission och kursförluster minskade med 2,8 respektive 2,4 miljarder kronor.

Samtidigt ökade valutakursdifferenser med 20,4 miljarder kronor. Storleken på valutakursdifferenserna beror på hur valutakurserna för lån i utländsk valuta utvecklar sig mellan tidpunkten för när lånet togs upp och när lånet förfaller. Vinsterna och förlusterna påverkas även av valutaterminer som vi använder för att uppnå den valutaexponering vi bestämt för varje valuta.

Lägre genomsnittsräntor

Den genomsnittliga emissionsräntan för hela statsskulden var 1,90 procent i slutet av året, jämfört med 3,50

procent vid utgången av 2008. Minskningen beror på att marknadsräntorna var väsentligt lägre. Förändringar i marknadsräntorna slår igenom fullt ut på emissionsräntan i alla lån och instrument med korta löptider. För obligationsstocken förändras den betydligt långsammare.

Den genomsnittliga emissionsräntan är ett mått på statsskuldens kostnad. Det är ett nominellt viktat medelvärde av historiska emissionsräntor. Måttet beräknas på utestående skuld vid årsskiftet och inkluderar inte lån som förfallit under året.

Diagram 13 visar de genomsnittliga emissionsräntorna för våra största låneinstrument i kronor. Den utestående volymen i dessa instrument var 819 miljarder kronor vid slutet av året. Statsskulden totalt var 1 189 miljarder kronor.

Nominella obligationer

Den genomsnittliga emissionsräntan för den utestående stocken nominella obligationer var 4,15 procent vid utgången av 2009. Det är 0,21 procentenheter lägre än ett år tidigare. Minskningen förklaras av att årets emissioner skedde till lägre marknadsräntor än det historiska snittet för nominella obligationer.

Under året såldes nominella obligationer för 110 miljarder kronor till en ränta på 3,17 procent. Det innebär att räntan för nyupplåningen var 0,65 procentenheter lägre än året innan.

Tabell 10 Räntor på statsskulden

Miljoner kronor	2005	2006	2007	2008	2009
Räntor på lån i svenska kronor	39 428	37 914	38 587	39 063	25 008
Räntor på lån i utländsk valuta	11 415	10 512	10 921	9 645	7 696
Räntor på in- och utlåning	-6 943	-6 111	-5 400	-4 813	-6 459
Summa	43 900	42 315	44 108	43 895	26 245
Över/underkurs vid emission	-9 049	-3 967	-3 533	-7 986	-10 755
Valutaförluster/vinster	-10 228	6 336	2 454	-6 497	13 904
Kursförluster/vinster	7 615	5 929	4 228	3 922	1 567
Övrigt (depositioner m.m.)	323	-1 240	-97	-209	181
Summa	-11 339	7 059	3 052	-10 769	4 897
Summa anslag räntor på statsskulden	32 561	49 374	47 161	33 126	31 142
Kassamässig justering	35	-189	-77	46	256
Summa räntebetalningar	32 596	49 185	47 084	33 172	31 398

Statsskuldväxlar

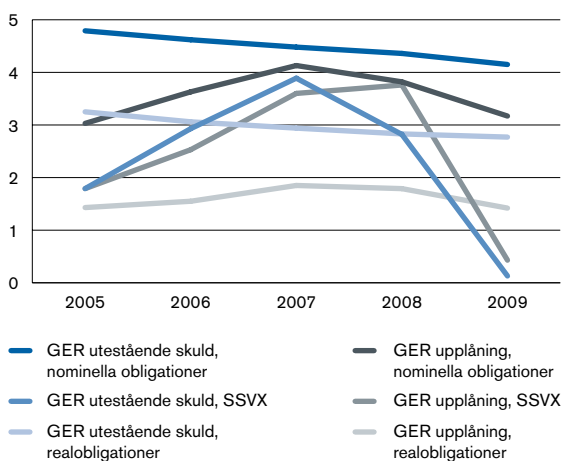
Den genomsnittliga emissionsräntan för den utestående stocken växlar i december 2009 var 0,13 procent, jämfört med 2,82 procent i slutet av 2008. Under året sålde vi statsskuldväxlar för 300 miljarder kronor. Den utestående stocken i slutet av året var 115 miljarder kronor, jämfört med 139 miljarder kronor vid utgången av 2008.

Under året sjönk den genomsnittliga emissionsräntan för statsskuldväxlar i linje med snabbt sjunkande marknadsräntor. Räntan för statsskuldväxlar följer marknadsräntan mycket snabbare än den för obligationer. Det beror på att den utestående stocken statsskuldväxlar omsätts oftare än en gång per år eftersom löptiden är kortare än ett år.

Realobligationer

Den genomsnittliga emissionsräntan för den utestående stocken realobligationer vid utgången av 2009 var 2,77 procent, vilket är en minskning med 0,06 procentenheter jämfört med ett år tidigare. Genomsnittsräntan för de realobligationer som såldes under året var 1,42 procent, vilket är 0,37 procentenheter lägre än under 2008. Minskningen förklaras av den allmänna räntenedgången.

Diagram 13 Genomsnittliga emissionsräntor (GER)
Procent

Ökade provisionskostnader

Vi betalar provisionskostnader i samband med upplåning och extern förvaltning. De totala provisionskostnaderna under 2009 uppgick till 164,4 miljoner kronor, jämfört med 125,2 miljoner kronor 2008. Ökningen förklaras främst av att försäljningsprovisioner och provisioner till externa förvaltare ökade.

Förvaltningskostnaderna ökade

Förvaltningskostnader är samlingsnamnet för bland annat personal-, lokal-, marknadsförings- och IT-kostnader. Totalt kostade driften av Riksgälden 301,5 miljoner kronor varav 260,2 miljoner kronor betalades med anslag från statsbudgeten. Resterande 41,3 miljoner kronor avser driften som bärs av verksamhetsområdet garantier och krediter och kostnader för bankstöd. Dessa kostnader ökade jämfört med 2008 med 23,7 miljoner kronor samtidigt som kostnaderna på förvaltningsanslaget minskade med 21,6 miljoner kronor. Detta förklarar varför de totala driftskostnaderna endast ökade med 0,8 miljoner kronor jämfört med 2008.

Resultat i avgiftsfinansierad verksamhet

Överskottet för verksamheten garantier och krediter var 33,0 miljoner kronor. Motsvarande resultat för 2008 var 71,0 miljoner kronor. Det beror främst på minskade ränteintäkter från garantireserven på grund av det rådande ränteläget.

Tabell 11 Resultaträkning per verksamhetsområde

Miljoner kronor	Statens Internbank	Bankstöd	Statsskulds- förvaltning	Insättnings- garanti och investerar- skydd	Garantier och krediter	Riksgälden totalt 2009
Intäkter av anslag, räntor på statsskulden 26 1:1	-6 836	0	37 748	0	0	30 911
Intäkter av anslag provisioner 26 1:3	0	0	212	0	0	212
Intäkter av anslag, förvaltning 2 1:12	39	0	207	11	0	258
Intäkter av avgifter & bidrag	0	43	2	0	46	91
Ränteintäkter	0	0	0	0	16	16
Summa verksamhetens intäkter	-6 797	43	38 169	11	61	31 488
Verksamhetens kostnader						
Finansiella kostnader för förvaltning av statsskulden						
Realiserat räntenetto m.m.	6 465	0	-23 471	0	0	-17 007
Realiserade valutakursvinster/ -förluster	372	0	-14 276	0	0	-13 904
Summa, räntor på statsskulden 26 1:1	6 836	0	-37 748	0	0	-30 911
Provisioner 26 1:3	0	0	-212	0	0	-212
Orealiserat räntenetto m.m.	-65	0	192	0	0	127
Orealiserade valutakursvinster/-förluster	-745	0	30 833	0	0	30 088
Ej anslagsavräknade provisionskostnader	0	0	48	0	0	48
Summa ej anslagsavräknade ränte- och provisionskostnader	-810	0	31 072	0	0	30 262
Summa finansiella kostnader på statsskulden	6 027	0	-6 888	0	0	-861
Övriga verksamhetskostnader						
Kostnader i garantiverksamheten	0	0	0	0	-28	-28
Kostnader för statligt stöd till kreditinstitut	0	-43	0	0	0	-43
Förvaltning 2 1:12	-39	0	-209	-11	0	-260
Summa övriga verksamhetskostnader	-39	-44	-209	-11	-28	-332
Summa kostnader	5 987	-44	-7 097	-11	-28	-1 193
Uppbördsverksamhet	5	0	0	9	0	0
Transfereringar	0	0	0	4	0	4
Årets kapitalförändring	-805	0	31 072	13	33	30 299

Finansiell redovisning

Finansiell redovisning	40
Resultaträkning	42
Balansräkning	43
Finansieringsanalys	44
Anslagsredovisning	46
Noter	47
Ersättningar och andra förmåner till ledande befattningshavare inom Riksgälden	57
Styrelsens beslut att avge denna årsredovisning	58

Finansiell redovisning

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med bestämmelserna i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (SFS 2000:605). Statsskulden redovisas enligt principerna i Riksgäldens regeringsrapport (Fi2002/2930). Regeringen beslutade detta i vårt regleringsbrev för budgetåret 2003. Räkenskapshandlingarna omfattar resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisning, finansieringsanalys samt noter.

Resultaträkningen redovisar i sammandrag våra samtliga kostnader och intäkter. Balansräkningen redovisar i sammandrag tillgångar, skulder och myndighetskapital. Anslagsredovisningen omfattar vår redovisning mot statsbudgetens utgiftsanslag och inkomstitlar. Finansieringsanalysen visar hur verksamheten har finansierats och hur vår likvida ställning har förändrats.

Undantag från ekonomiadministrativa regler

Garantiverksamheten är undantagen från reglerna i 23 § i Kapitalförsörjningsförordningen (SFS 1996:1188) vad gäller bestämmelser om förfarande vid mer än 10 procents ackumulerat överskott i den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning.

Garantiverksamheten och statens internbank omfattas inte av 7 § avgiftsförordningen (SFS 1992:191) om samrådsskyldighet om avgifter.

Verksamheten med insättningsgaranti och investerarskydd samt stabilitetsfonden undantas från 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring och Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till denna paragraf om kravet att uppnå en riktig periodisering av intäkter och kostnader för inbetalda och eventuellt återbetalda avgifter för insättningsgarantin respektive investerarskyddet samt stabilitetsfonden.

Redovisningen av dessa avgifter ska ske på inkomst- och utgiftsmässiga grunder i enlighet med reglerna i 16 och 17 §§ anslagsförordningen (1996:1189).

Avrundning av sifferuppgifter

I årsredovisningen avrundas samtliga sifferuppgifter enligt gängse princip. Delsummor i tabeller och uppställningar har inte justerats för att få totalsummorna att stämma. Vid summering av avrundade delsummor i tabeller och uppställningar kan därför i vissa fall totalsumman avvika.

Brytdag

Brytdagen, det vill säga när den löpande bokföringen för 2009 avslutades, var den 11 januari 2010.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Redovisningsprinciper

Vi använder kostnadsmässig redovisning i resultaträkningen. Anslagsredovisning sker enligt utgiftsmässiga principer. Därför uppstår en periodiseringseffekt, där orealiserade valutakurser, upplupna räntekostnader med mera inte avräknas anslaget men förändrar kapitalet (undantaget är förvaltningsanslaget som från och med 2009 avräknas enligt kostnads-/intäktsmässig princip). En tredje redovisningsprincip är den kassamässiga. Lånebehovet tas fram enligt kassamässiga principer. Utfallet för anslaget räntor på statsskulden skiljer sig därför mellan presentationerna av anslagsredovisningen och lånebehovet. Se Kostnader och anslag i resultatredovisningen.

Affärsdagsredovisning

Vi tillämpar affärsdagsredovisning. Det innebär att transaktioner påverkar den redovisade statsskulden på affärsdagen, det vill säga när avtal tecknas och inte när betalning sker. Vid förfall räknas de bort från statsskulden på betalningsdagen.

Över- och underkurser vid utgivning

Över- och underkurs uppstår när vi ger ut obligationer i befintliga lån med fast ränta och marknadsräntan avviker från obligationens kupongränta. Är marknadsräntan högre än kupongräntan enligt lånevillkoren, ges lånet ut till en underkurs, det vill säga långivaren betalar ett lägre belopp än obligationens nominella värde. Och motsatt om marknadsräntan är lägre än kupongräntan. Över- och underkursen redovisas i resultaträkningen och räknas av från anslaget räntor på statsskulden. Över- och underkursen balanseras också som en periodavgränsningspost och intäkt- respektive kostnadsförs i resultaträkningen, fördelat över lånets löptid. Över- och underkursen ingår inte i statsskulden.

Ränta vid utgivning

När vi ger ut obligationer ingår det normalt också ränta i det inbetalda beloppet. Den del av beloppet som består av ränta avser perioden från senaste ränteutbetalningen till utgivningstillfället. Räntan redovisas i

resultaträkningen och räknas av från anslaget räntor på statsskulden. Röntan balanseras som skuld, men ingår inte i statsskulden.

Värdering av fordringar och skulder i utländsk valuta

Fordringar och skulder i utländsk valuta är värderade till valutakurserna på bokslutsdagen

Orealiserade valutakursförändringar

Orealiserade valutakursförändringar är skillnaden mellan anskaffningsvärde för fordringar och skulder i utländsk valuta som är redovisad i svenska kronor och den värdering som görs till aktuella valutakurser. Vi redovisar förändringen som en orealiserad valutakursförändring i resultaträkningen.

Realiserade valutakursförändringar

När en fordran eller skuld i utländsk valuta förfaller till betalning, redovisas skillnaden mellan anskaffningsvärdet i svenska kronor och betalningen som en realiserad valutakursförändring i resultaträkningen.

Materiella anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde och skrivs av på 3, 5 eller 10 år baserat på den ekonomiska livslängden. Investeringens totala anskaffningsvärde måste också överstiga 10 000 kronor för att redovisas som anläggningstillgång. Som materiella anläggningstillgångar räknas även ombyggnader på annans fastighet vars värde uppgår till minst 100 000 kronor.

Immateriella anläggningstillgångar

Som immateriella anläggningstillgångar redovisas utvecklingskostnader som är av väsentligt värde för vår

verksamhet under kommande år. Även system, licenser och liknande rättigheter samt konsultkostnader för projekt som vi beräknar kunna ha nytta av i minst tre år räknas som immateriella anläggningstillgångar.

Värdering av övriga fordringar och skulder

Övriga tillgångar och skulder, det vill säga andra tillgångs- och skuldposter än de som beskrivits ovan, redovisas till anskaffningsvärde. Fordringar tas upp till det belopp som vi beräknar att få tillbaka.

Finansieringsanalysen

Finansieringsanalysen följer uppställningsformen enligt förordning om årsredovisning och budgetunderlag, anpassad till vår verksamhet. Vi redovisar vissa flöden enligt den så kallade indirekta metoden, som innebär att kassaflödet tas fram genom att samtliga intäkter och kostnader enligt resultaträkningen korrigeras för förändringar av fordringar och skulder. Vissa faktiska betalningar redovisas enligt direkt metod, exempelvis räntor på statsskulden. Finansieringsanalysen kan därför inte direkt stämmas av mot resultaträkningens poster och balansposternas förändring.

Interna fordringar och skulder

Vi har inte eliminerat fordringar och skulder i förhållande till Statens internbank, som är en avdelning inom Riksgälden. Statens internbank administrerar samtliga myndigheters (inklusive våra egna) räntekonton och lån till anläggningstillgångar. Denna princip gäller sedan 1999 och innebär att informationen om våra egna räntekonton och lån till anläggningstillgångar i årsredovisningen blir tydlig (se not 16, 25 och 32).

Resultaträkning

1 000-tal kronor	Not	2009	2008
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	31 381 635	33 664 015
Intäkter av avgifter	2	90 991	26 633
Ränteintäkter räntekonto		15 697	114 137
Summa verksamhetens intäkter		31 488 323	33 804 785
Verksamhetens kostnader			
Finansiella kostnader för förvaltning av statsskulden			
Räntekostnader	3	-51 772 522	-81 913 704
Ränteintäkter	3	30 583 235	36 123 567
Över-/underkurs vid emission	4	5 826 210	6 519 468
Realiserade kursförändringar	5	-1 567 080	-3 922 234
Realiserade valutakursförändringar	6	-13 904 478	6 497 033
Orealiserade valutakursförändringar	6	30 087 741	-35 711 933
Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster	7	50 171	22 196
Provisioner till banker m. fl.	8	-164 376	-125 188
Summa		-861 098	-72 510 795
Övriga verksamhetskostnader			
Personalkostnader	9	-119 182	-112 276
Lokalkostnader		-19 619	-18 237
Kostnader i garantiverksamheten	10	8 397	-25 609
Övriga driftskostnader	11	-189 434	-187 017
Räntekostnader		-157	-829
Avskrivningar och nedskrivningar	13, 14	-11 816	-8 823
Summa		-331 810	-352 791
Summa verksamhetens kostnader		-1 192 908	-72 863 587
Verksamhetsutfall		30 295 415	-39 058 802
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras av myndigheten		13 647	12 376
Intäkter av uppbörd		0	3 656 924
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamheten		-13 790	-3 669 534
Summa uppbördsverksamhet		-143	-234
Transfereringar			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag		28 000	0
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		2 344 835	707 698
Finansiella intäkter		971 215	930 120
Finansiella kostnader		-290 874	-61 374
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål		-3 021 212	-1 574 105
Lämnade bidrag		-28 114	0
Saldo transfereringar		3 850	2 338
Årets kapitalförändring	12	30 299 121	-39 056 698

Balansräkning

1 000-tal kronor	Not	2009-12-31	2008-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar	13	14 174	11 617
Balanserade utgifter för utvecklingsarbete		8 593	8 409
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		5 581	3 208
Materiella anläggningstillgångar	14	21 388	20 495
Förbättringsutgifter på annans fastighet		6 821	7 660
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		14 567	12 835
Finansiella anläggningstillgångar		365 797 454	253 951 633
Andra långfristiga värdepappersinnehav	15	26 317 459	18 994 000
Långfristiga fordringar hos andra myndigheter	16	224 084 342	214 944 942
Andra långfristiga fordringar	17	115 395 654	20 012 691
Fordringar		2 961 684	4 383 748
Kundfordringar	18	13 258	23 040
Fordringar hos andra myndigheter	19	1 405 606	1 337 424
Övriga fordringar	20	1 542 820	3 023 283
Periodavgränsningsposter		17 183 677	19 044 540
Förutbetalda kostnader	21	6 157 307	6 888 261
Övriga upplupna intäkter	22	11 026 370	12 156 279
Avräkning med statsverket		912 294 801	842 778 424
Avräkning med statsverket	23	912 294 801	842 778 424
Kortfristiga placeringar		4 225 730	68 347 914
Värdepapper och andelar	24	4 225 730	68 347 914
Kassa och bank	25	12 681 324	15 865 495
Behållning räntekonto i Riksgälden		48 001	29 454
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden		12 196 348	14 935 053
Kassa och bank		436 975	900 988
SUMMA TILLGÅNGAR		1 315 180 232	1 204 403 866
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital		-61 177 299	-91 717 548
Statskapital	26	1 771 534	1 539 860
Balanserad kapitalförändring	27	-93 247 954	-54 200 710
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	12	30 299 121	-39 056 698
Fonder		37 234 041	34 212 733
Fonder	28	37 234 041	34 212 733
Avsättningar		1 084 460	1 092 323
Avsättningar för pensioner	29	1 460	1 323
Reservering för framtida garantiförluster	30	1 083 000	1 091 000
Statsskulden	31	1 189 170 599	1 118 963 424
Lån i svenska kronor		860 706 124	893 916 328
Lån i utländsk valuta		328 464 475	225 047 096
Skulder m.m.		103 676 855	99 276 548
Skulder till andra myndigheter	32	89 043 707	85 082 809
Leverantörsskulder		24 937	37 846
Övriga skulder	33	14 608 210	14 155 893
Periodavgränsningsposter		45 191 577	42 576 386
Upplupna kostnader	34	17 923 034	21 261 404
Övriga förutbetalda intäkter	35	27 268 543	21 314 982
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 315 180 232	1 204 403 866
Garantier för vilka avsättning ej görs			
Insättningsgarantin		886 370 851	638 851 101
Bankgarantier enligt garantiprogrammet		270 715 693	148 077 260
Övriga	36	107 253 396	92 726 083
Ansvarsförbindelser			
Skuldbevis	37	7 048 656	6 400 948
Inskrivna spar- och premieobligationer	38	1 331	1 331

Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar hur verksamheten finansierats och hur Riksgäldens likvida ställning har förändrats.

1 000-tal kronor	2009	2008
Drift		
Kostnader		
Räntor på statsskulden m.m.	-122 597 776	-121 953 257
Förvaltningsutgifter	-491 949	-440 274
Infriande av garantier	-427	0
Garantisubventioner	0	-882
EU-avgifter	-19 969 686	-29 899 962
	-143 059 838	-152 294 376
Finansiering genom intäkter och avgifter		
Räntor på statsskulden m.m.	91 686 514	88 640 066
Återvunna garantier	16 172	15 528
Avgifter för garantigivning och räntor från räntekonto	42 846	121 044
Övriga inkomster	2 400 761	726 915
EU-avgifter från myndigheter, intäkt	18 808 312	31 049 698
	112 954 605	120 553 255
Finansiering från statsbudgeten		
Anslagsmedel som erhållits för drift	31 370 023	33 655 113
Ökning(+)/minskning(-) av statskapital	235 663	-342 775
	31 605 686	33 312 338
Finansiering genom skulddispositioner		
Ökning(-)/minskning(+) av kortfristiga fordringar	1 157 772	-1 407 654
Ökning(+)/minskning(-) av kortfristiga skulder	34 839 367	800 080
	35 997 139	-607 574
Kassaflöde till drift	37 497 592	963 643
Investeringar i		
- finansiella tillgångar	-5 610 314	0
- materiella anläggningstillgångar	-8 388	-12 772
- immateriella anläggningstillgångar	-6 878	-7 409
Summa investeringsutgifter	-5 625 580	-20 181
Finansiering		
Lån från Riksgälden	13 922	14 907
- amorteringar	-11 612	-8 902
Anslagsmedel som erhållits för amorteringar	11 612	8 902
	13 922	14 907
Kassaflöde till investeringsverksamhet	-5 611 658	-5 274

Fortsättning Finansieringsanalys

1 000-tal kronor	2009	2008
Låneverksamhet		
Täckning av underskott på statens centralkonto	-82 413 614	136 747 228
Ökning (-)/minskning (+) av behållningar på räntekonto	-4 271 487	-2 374 637
In- och utlåning		
Ökning (+)/minskning (-) av inlåning	2 584 365	10 828 443
Ökning (-)/minskning (+) av utlåning	-104 522 363	20 667 294
	-101 937 999	31 495 737
Finansiering genom upplåning		
Ökning (+)/minskning (-) av upplåning		
- statsobligationslån	-54 574 798	-7 897 729
- statsskuldväxlar	-25 701 349	-53 776 308
- dagslån	40 295 000	19 233 000
- premieobligationer	-227 225	-872 775
- riksgäldsspar	-10 252 814	18 842 236
Upplåning i svenska kronor	-50 461 187	-24 471 577
Upplåning i utländsk valuta	92 238 668	-21 957 087
Finansiering genom skulddispositioner		
Ökning (-)/minskning (+) av		
- uppköpta obligationer	-151 641	235 493
- dagslån och placeringar	64 116 665	-57 451 248
Ökning (+)/minskning (-) av		
- skuldskötselåtgärder	300 092	-484 961
- övriga kortfristiga skulder	106 599	-53 371
	64 371 714	-57 754 087
Finansiering genom insättningsgaranti		
Ökning (-)/minskning (+) av		
- statsobligationslån	-1 561 503	-2 573 452
- statsskuldväxlar	0	1 129 439
	-1 561 503	-1 444 013
Påverkan från valutakursförändringar	30 087 741	-35 618 496
Kassaflöde från låneverksamhet	-53 947 666	24 623 068
Uppbördsverksamhet		
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av myndigheten	21 568	6 300
Erhållen uppbörd	0	3 656 923
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	5 149	233
Överfört avgifter insättningsgaranti- och investerarskydd	-9 079	-6 077
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet	-4 711	-3 663 457
Kassaflöde från uppbördsverksamhet	12 926	-6 078
Transfereringsverksamhet		
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bidrag	28 000	0
Finansiella intäkter	895 692	874 233
Finansiella kostnader	-290 874	-61 374
Avsättning till fonder m.m. för transfereringsändamål	-3 021 212	-1 574 105
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet	3 021 308	16 574 105
Kassaflöde från transfereringsverksamhet	632 913	15 812 859
Förändring av likvida medel	-21 415 893	41 388 219
Specifikation likvida medel		
Likvida medel vid årets början	214 399 169	173 010 951
Ökning (+)/minskning (-) av		
- tillgodohavande på räntekonto	-2 616 179	12 682 407
- banktillgodohavanden	397 807	201 035
Ökning (+)/minskning (-) av		
- fordran till statsverket	-19 197 521	28 504 777
Förändring av likvida medel	-21 415 893	41 388 218
Likvida medel vid årets slut	192 983 277	214 399 169

Anslagsredovisning

Anslagsredovisningen omfattar en redovisning och specifikation av utfallet på de inkomstitlar och anslag på statsbudgeten som Riksgälden under budgetåret har disponerat.

Redovisning mot statsbudgetens inkomstitlar (1 000-tal kronor)

Inkomst-titel	Benämning	Utfall per 31 dec 2009
2557	Avgifter vid Statens internbank i Riksgälden	4 711
2552	Övriga offentligrättsliga avgifter	9 079
Summa		13 790

Redovisning mot statsbudgetens anslag (1 000-tal kronor)

Anslag		Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp 31 dec 2009
26 1:1	Räntor på statsskulden, anslagspost 1 ¹	9 573 684	33 700 000			-9 573 684	33 700 000	-31 142 870	2 557 130
26 1:3	Provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning, anslagspost 1 ¹	91 325	160 000		36 289	-91 325	160 000	-212 289	-16 000
26 1:4	Övergångseffekter av kostnadsräkning, anslagspost 32				1 441		1 441	-1 441	0
2 1:12	Riksgälden: Förvaltningskostnader, anslagspost 1	7 856	296 078				303 934	-259 587	44 347
Garantiverksamheten									
2 1:14	Vissa garanti- och medlemsavgifter, anslagspost 2	518	650				1 168	-650	518
22 1:4	Banverket: banhållning och sektorsuppgifter	490		-490			0		0
24 1:5	Tillväxtverket: Näringslivsutveckling m.m., anslagspost 4		30 000	-30 000			0		0
24 1:5	Tillväxtverket: Näringslivsutveckling m.m., anslagspost 11			79 300			79 300	-28 000	51 300
26 1:5	Garantier för vissa utländska instituts insättningar m.m., anslagspost 1		1 000				1 000	0	1 000
26 92:4	Garantier för vissa utländska instituts insättning m.m. - till RG:s disposition	1 000				-1 000	0		0
Summa		9 674 872	34 187 728	48 810	1 441	-9 666 008	34 246 843	-31 644 837	2 602 006

¹ Riksgälden har rätt att överskrida anslaget. Anslaget omfattas inte av utgiftstaket. Eventuellt outnyttjade medel får inte föras över till nästa år.

Intäkter av anslag i resultaträkning jämfört anslagsutfallet

Enligt anslagsredovisningen är den totala anslagsbelastningen 31 644,8 miljoner kronor.

Enligt resultaträkningen är intäkter av anslag netto, 31 409,6 miljoner kronor, en skillnad på 235,2 miljoner kronor.

Skillnaden förklaras av att anslagsintäkter för depositioner för futures redovisas mot statskapital, övergångseffekten avseende kostnadsräkning samt att anslaget 2 01:14 inte har redovisats som en intäkt av anslag utan har bokförts direkt mot balansen.

Noter (1 000-tal kronor)

Not 1 • Intäkter av anslag

	2009	2008
Intäkter av anslag	31 381 635	33 663 133
Intäkter av anslag för subventioner garantier och krediter	0	882
Summa	31 381 635	33 664 015

Intäkter av anslag består av anslagen räntor på statsskulden, provisionskostnader och förvaltningskostnader.

Differensen mellan intäkter av anslag och utgifter enligt anslagsredovisningen förklaras av att anslagsintäkter för depositioner för futures redovisas mot statskapital, se även not 26, samt övergångseffekten avseende kostnadsfri anslagsavräkning och att anslaget 2:01:14 inte har redovisats som en intäkt av anslag år 2009.

Not 2 • Intäkter av avgifter

	2009	2008
Intäkter av avgifter från garantier och krediter	45 774	26 622
Övriga förvaltningsintäkter	45 218	11
Summa	90 991	26 633

Intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191) var 14 tusen kronor.

Avgifter för kopiering enligt 15 § avgiftsförordningen var 4 tusen kronor. Ökningen av intäkter av avgifter från garantier och krediter består till största delen av kreditriskavgifter.

I posten övriga förvaltningsintäkter avser 43,3 miljoner kronor en omföring av intäkter från transfereringsavsnittet. Detta motsvarar årets förvaltningskostnader för bankstödsverksamheten som belastat stabilitetsfonden.

Not 3 • Räntekostnader/ränteintäkter

Realiserade räntekostnader uppstår till exempel vid kupongutbetalningar men även när vi köper tillbaka obligationer eller statsskuldväxlar. Vi betalar då för ränta fram till uppköpsdagen. Orealiserad räntekostnad uppstår på grund av att räntekostnaderna periodiseras löpande för att få en jämn kostnadsränta.

Ränteintäkter uppstår när vi ger ut kupongobligationer. Köparen betalar då den ränta som beräknats från föregående räntebetalning fram till utgivningsdagen. De realiserade ränteintäkterna i privatmarknadsupplåningen består av vinster på vårt eget innehav av premieobligationer.

Anslaget belastas bara med de betalda beloppen.

Se avsnittet Kostnader och anslag för en beskrivning av förändringen i räntebetalningarna.

Fortsättning Not 3

Realiserade räntekostnader/ -intäkter	2009	2008
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-40 564 159	-53 183 596
Ränteintäkter i svenska kronor	14 849 730	15 812 567
	-25 714 429	-37 371 029
Räntekostnader i utländsk valuta	-14 926 833	-20 745 826
Ränteintäkter i utländsk valuta	9 041 104	11 381 565
	-5 885 729	-9 364 261
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-1 179 342	-1 986 467
Ränteintäkter i svenska kronor	7 629	13 812
	-1 171 713	-1 972 655
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor	-2 499	-38 263
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	-1 306 304	-4 494 070
Ränteintäkter i svenska kronor	747 064	764 340
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	7 020 566	8 580 690
	6 458 828	4 812 698
Ränteintäkter i utländsk valuta, vidareutlåning	67 990	0
	67 990	0
Realiserade räntekostnader/ -intäkter (1:1)	-26 245 054	-43 895 248
Orealiserade räntekostnader/ -intäkter		
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	3 610 398	-1 555 063
Ränteintäkter i svenska kronor	-93 331	4 904
	3 517 067	-1 550 159
Räntekostnader i utländsk valuta	2 692 731	95 449
Ränteintäkter i utländsk valuta	-1 529 409	-145 726
	1 163 322	-50 277
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Räntekostnader i svenska kronor	-80 440	228 569
Ränteintäkter i svenska kronor	1 233	-1 061
	-79 207	227 509
Statens internbank, in- och utlåning till statliga myndigheter		
Räntekostnader i svenska kronor, inomstatligt	2 815	-105 145
Ränteintäkter i svenska kronor	-106 515	-32 396
Ränteintäkter i svenska kronor, inomstatligt	85 221	-435 858
	-18 480	-573 399
Räntekostnader i utländsk valuta, skuldskötselinstrument	-18 889	-129 293
Ränteintäkter i utländsk valuta, skuldskötselinstrument	-27 374	180 730
Ränteintäkter i utländsk valuta, vidareutlåning	519 327	0
	473 065	51 437
Orealiserade räntekostnader/ -intäkter	5 055 767	-1 894 889
Totala räntekostnader	-51 772 522	-81 913 704
Totala ränteintäkter	30 583 235	36 123 567
Totala räntekostnader/intäkter	-21 189 287	-45 790 137

Not 4 • Över-/underkurs vid emission

Realiserade över-/underkurser	2009	2008
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	12 586 673	8 629 018
Underkurser i svenska kronor	-1 697 023	-643 445
	10 889 650	7 985 573
Överkurser i utländsk valuta	32 363	0
Underkurser i utländsk valuta	-166 835	0
	-134 472	0
Summa realiserade över-/underkurser (1:1)	10 755 178	7 985 573
Orealiserade över-/underkurser		
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Överkurser i svenska kronor	-6 687 079	-2 801 159
Underkurser i svenska kronor	1 601 459	1 359 459
	-5 085 620	-1 441 700
Överkurser i utländsk valuta	100 266	109 329
Underkurser i utländsk valuta	56 387	-142 095
	156 652	-32 766
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Överkurser i svenska kronor	0	1 294
	0	1 294
Statens internbank		
Överkurser i svenska kronor	0	8 104
Underkurser i svenska kronor	0	-1 037
	0	7 067
Summa orealiserade över-/underkurser	-4 928 968	-1 466 105
Summa över-/underkurs vid emission	5 826 210	6 519 468

När vi ger ut befintliga kuponglån uppstår en realiserad över- eller underkurs. Storleken beror på förhållandet mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emissionstillfället. Den realiserade över- eller underkursen anslagsavräknas direkt men kostnadsräntan periodiseras den över lånet löptid. De kostnadsränta periodiseringarna är orealiserade och storleken varierar från år till år beroende på;

- skillnaden mellan kupongräntan och marknadsräntan vid emission.
- den periodisering som görs under året beräknad på summan av den ackumulerade över- eller underkursen och de underliggande lånen återstående löptid.
- återköp i lån i och med att hela den kvarvarande över- eller underkursen påverkar resultatet.

Not 5 • Realiserade kursförändringar

Statsskuldskötsel, institutionell upplåning	2009	2008
Realiserade kursvinster i svenska kronor	118 214	457
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-2 384 664	-5 298 310
	-2 266 450	-5 297 853
Realiserade kursvinster i utländsk valuta	2 680 661	4 646 587
Realiserade kursförluster i utländsk valuta	-1 981 891	-4 072 603
	698 770	573 984
Statsskuldskötsel, privatmarknadsupplåning		
Realiserade kursvinster i svenska kronor	212	1 297
Realiserade kursförluster i svenska kronor	-5 411	-3 357
	-5 198	-2 060
Statens internbank		
Realiserade kursvinster, inomstatligt	5 798	803 695
	5 798	803 695
Realiserade kursförändringar (1:1)	-1 567 080	-3 922 234

Fortsättning Not 5

Realiserade kursvinster eller kursförluster uppstår när vi köper tillbaka obligationer och statsskuldväxlar och beror på att marknadsräntan avviker från kupongräntan. Orealiserade kursförändringar bokförs bara i internredovisningen och påverkar inte resultaträkningen.

Not 6 • Valutakursförändringar

Realiserade valutavinster/-förluster	2009	2008
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Realiserade valutavinster i utländska lån	10 697 873	11 339 915
Realiserade valutaförluster i utländska lån	-14 764 752	-2 513 651
	-4 066 879	8 826 264
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	33 368 285	26 278 678
Realiserade valutaförluster i skuldskötselinstrument	-41 583 036	-28 958 730
	-8 214 751	-2 680 052
Statens internbank		
Realiserade valutavinster i utländska lån, vidareutlåning	1 170	0
Realiserade valutaförluster i utländska lån, vidareutlåning	-1 995 714	0
	-1 994 545	0
Realiserade valutavinster i skuldskötselinstrument	411 009	365 249
Realiserade valutaförluster i skuldskötselinstrument	-39 312	-14 429
	371 696	350 820
Realiserade valutavinster/-förluster (1:1)	-13 904 478	6 497 033
Orealiserade valutavinster/-förluster		
Statsskuldskötsel, institutionell upplåning		
Orealiserade valutakursförändringar i utländska lån	19 089 167	-17 060 872
	19 089 167	-17 060 872
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	14 478 977	-19 498 990
	14 478 977	-19 498 990
Statens internbank		
Orealiserade valutakursförändringar i skuldskötselinstrument	-744 870	847 929
Orealiserade valutakursförändringar i utländska lån, vidareutlåning	-2 735 532	0
	-3 480 402	847 929
Orealiserade valutakursförändringar	30 087 741	-35 711 933
Totala valutakursförändringar	16 183 264	-29 214 900

De realiserade valutakursförändringarna uppstår när vi betalar tillbaka utländska lån och kursen avviker från den kurs som vi lånade till.

De orealiserade valutakursförändringarna uppstår när vi värderar skulder och fordringar i utländsk valuta till bokslutsdagens kurser. Utöver statsskulden värderas också valutakonton och placering av medel enligt så kallade CSA-avtal (Credit Support Annex) m.m.

I följande tabell beskrivs fördelningen av de totala orealiserade valutakursförändringarna på statsskulden respektive övriga poster.

Av årets förändring av valutaomvärderingen avsåg 31 857,4 miljoner kronor statsskulden.

Miljoner kronor	Ingående balans	Utgående balans	Förändring i resultaträkning
Statsskulden (not 31)	30 497,0	-915,6	31 857,4
Övriga poster ¹	2 524,1	3 849,0	-1 769,7
Summa	33 021,1	2 933,4	30 087,7

¹ Placeringar (not 24), Valutakonton (not 25), Fordran CSA-avtal och Depositioner för handel med futures (not 20), Skuld CSA-avtal och Utställda optioner (not 33).

Not 7 • Intäktsförda preskriberade obligationer, kuponger och vinster

	2009	2008
Preskriberade premieobligationer	49 693	27 826
Övriga preskriberade obligationer och lån	-29	-138
Summa preskriberade obligationer och lån	49 664	27 688
Preskriberade räntor	537	-176
Preskriberade premievinster	-30	-5 316
Summa	50 171	22 196

Premieobligationer som Riksgälden ger ut preskriberas 10 år efter att de har förfallit om inte innehavaren har löst in dem. Då tar vi bort dem som skuld och redovisar dem som vinst i resultatet. Under året har 1989, 1990 och 1991 års lån passerat preskriptionstiden och vi redovisade intäkter på 50,3 miljoner kronor. Vi hanterar premievinster på motsvarande sätt.

Not 8 • Provisioner till banker m.fl.

	2009	2008
Statsskuldsvärdning, institutionell upplåning		
Försäljningsprovisioner	-104 901	-33 499
Futuresprovisioner	-5 786	-9 838
Förvaltningsprovisioner	-55 379	-10 518
Inlösenprovisioner	-643	-629
Valutauplåningsprovisioner	194	-7
Övriga provisioner	-110	-3
Summa (1:3)	-166 625	-54 495
Periodiserade provisionskostnader, institutionell upplåning	34 775	-43 375
Statsskuldsvärdning, privatmarknadsupplåning		
Försäljningsprovisioner	-45 164	-12 109
Vinstutbetalningsprovisioner	0	-195
Inlösenprovisioner	0	-876
Övriga provisioner	-500	-1 000
Summa (1:3)	-45 664	-14 181
Periodiserade provisionskostnader, privatmarknadsupplåning	13 137	-13 137
Summa	-164 376	-125 188

Under 2008 gavs det sista premielånet ut sent och provisionen betalades först under 2009 vilket gör att försäljningsprovisioner, privatmarknadsupplåning ökade jämfört med 2008.

Under 2008 uppvisade våra externa förvaltare ett resultat som ledde till att de fick resultatbaserad provision, denna betalades ut först 2009. Även under 2009 har de externa förvaltare uppvisat ett resultat som lett till att de får resultatbaserade provisioner.

Not 9 • Personalkostnader

	2009	2008
Löner, arvoden och arbetsgivaravgifter	-112 814	-104 758
Utbildning	-3 316	-3 662
Övriga personalkostnader	-3 051	-3 856
Summa	-119 182	-112 276

Lönekostnaderna uppgick under år 2009 till 74,9 miljoner kronor (68,1 miljoner kronor för år 2008).

Not 10 • Kostnader i garantiverksamheten

	2009	2008
Subventioner lån/garantier	0	-882
Omvärdering av garantifordringar	397	3 273
Reservering för förväntade garantiförluster	8 000	-28 000
Summa	8 397	-25 609

Jämförelseuppgifterna har justerats för subventioner lån/garantier som flyttats från not 11.

Not 11 • Övriga driftkostnader

	2009-12-31	2008-12-31
Ersättningar till banker m.m.	-23 070	-27 111
Reklam, information och PR	-44 470	-53 325
Försäljningskostnader hushållsupplåning	-5 635	-7 635
Inköp av korttidsinventarier	-30 479	-32 588
Köpta tjänster	-69 266	-50 828
Post och tele	-8 774	-8 615
Resekostnader	-2 078	-1 802
Administrativa kostnader	-5 661	-5 113
Summa	-189 434	-187 017

Jämförelseuppgifterna har justerats för Subventioner lån/garantier som flyttats till not 10.

Not 12 • Årets kapitalförändring

	2009	2008
Över-/underskott, garantier och krediter	32 962	70 596
Övrig kapitalförändring	30 266 159	-39 127 294
Summa	30 299 121	-39 056 698

Kapitalförändringen visar hur myndighetskapitalet har förändrats under året. För statliga myndigheter är kapitalförändringen inte ett mått på om verksamheten går bra eller dåligt. Utgifter och inkomster ger via anslagen en motsvarande intäkt av anslag respektive en reduktion av intäkt av anslag, det vill säga nettot i resultaträkningen blir noll. Däremot avräknas inte anslagen för så kallade periodiseringar, exempelvis upplupna räntekostnader eller orealiserade valutakursförändringar. Undantaget är förvaltningsanslaget som från och med 2009 avräknas kostnads-/intäktsmässigt.

Årets kapitalförändring består av periodiseringar i vår anslagsfinansierade verksamhet samt över- och underskott i vår garanti- och kreditverksamhet.

Not 13 • Immateriella anläggningstillgångar

	2009-12-31	2008-12-31
Balanserade utgifter för utvecklingsarbete		
IB	16 274	12 018
Årets anskaffningar	4 449	4 256
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-7 865	-3 681
Årets avskrivningar	-4 265	-4 184
UB	8 593	8 409
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
IB	14 553	11 400
Årets anskaffningar	2 429	3 153
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-11 346	-11 124
Årets avskrivningar	-55	-221
UB	5 581	3 207
UB immateriella anläggningstillgångar	14 174	11 617
Årets avskrivningar och nedskrivningar immateriella anläggningstillgångar	-4 320	-4 406

Not 14 • Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2009-12-31	2008-12-31
IB	11 353	11 353
Årets anskaffningar	189	0
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-3 693	-2 668
Årets avskrivningar	-1 028	-1 025
UB	6 821	7 660
Maskiner och inventarier, anskaffningsvärde		
IB	79 284	66 512
Årets anskaffningar	8 199	12 772
Tidigare års avskrivningar, ackumulerade	-66 449	-63 056
Årets avskrivningar	-6 468	-3 392
UB	14 567	12 835
UB materiella anläggningstillgångar	21 388	20 495
Årets avskrivningar och nedskrivningar materiella anläggningstillgångar	-7 495	-4 417
Summa avskrivningar och nedskrivningar immateriella och materiella anläggningstillgångar	-11 816	-8 823

Not 15 • Andra långfristiga värdepappersinnehav

Anskaffningsvärde	2009-12-31	2008-12-31
Premieobligationer eget innehav	470 613	318 972
Obligationer insättningsgarantifonden	20 236 531	18 675 028
Aktier Nordea, stabilitetsfonden	5 610 314	0
Summa	26 317 459	18 994 000
Marknadsvärde		
Premieobligationer eget innehav	473 276	321 954
Obligationer insättningsgarantifonden	20 594 447	19 827 651
Aktier Nordea, stabilitetsfonden	20 673 026	0
Summa	41 740 749	20 149 605

Aktierna i Nordea har anskaffats inom kapitaltillskottsprogrammet och finansierats genom stabilitetsfonden.

Not 16 • Långfristiga fordringar hos andra myndigheter

Inomstatlig utlåning	2009-12-31	2008-12-31
Löpande krediter	8 259 392	6 062 184
Rörelsekapital med fast löptid	2 092 000	2 584 297
Investeringslån	27 908 635	26 450 014
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	1 493 825	1 275 333
Räntekontomedel långfristiga lån	700 000	700 000
Räntekonto med kredit (övrigt)	2 057 465	2 855 180
Utlåning med realränta	228 485	452 143
Premiepensionsmyndigheten (PPM) fondmedel	-35 106	-35 106
Centrala studiestödsnämnden (CSN)	159 344 930	153 703 841
Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål	22 034 715	20 897 055
Summa	224 084 342	214 944 942

Fortsättning Not 16

Riksgälden ska självt låna till investeringar i anläggningstillgångar för förvaltningsändamål. Våra egna lån till investeringar i anläggningstillgångar, 23,6 miljoner kronor, ingår i posten Lån till anläggningstillgångar för förvaltningsändamål (21,2 miljoner kronor för 2008).

Not 17 • Andra långfristiga fordringar

Utomstatlig utlåning	2009-12-31	2008-12-31
Lånefordringar		
Akkumulerad utlåning	19 677 657	16 701 440
Årets nyutlåning	13 358 885	11 004 768
Årets amorteringar	-11 661 500	-8 028 550
Tidigare års värdering, ackumulerade	-700 000	-700 000
UB	20 675 042	18 977 657
Utvecklingskapital/royalty		
Akkumulerad utlåning	1 235 033	1 283 494
Årets nyutlåning	294 836	-48 461
Tidigare års värdering, ackumulerade	-200 000	-200 000
UB	1 329 869	1 035 033
Utlåning i utländsk valuta		
Årets nyutlåning, Riksbanken	92 529 738	0
Årets nyutlåning, Island	861 005	0
UB	93 390 743	0
Summa	115 395 654	20 012 691

Förändringen beror på Utlåning i utländsk valuta som skett till Riksbanken och Island. Se vidare avsnittet Statsskuld förvaltning och Garantier och krediter.

Not 18 • Kundfordringar

	2009-12-31	2008-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i garantiverksamheten	11 826	5 440
Fakturerade avgifter investerarskyddet	81	12
Övriga kundfordringar	1 351	17 588
Summa	13 258	23 040

Minskningen i Övriga kundfordringar består till största delen på fakturerade räntor till SVEDAB som är betydligt lägre jämfört med 2008 på grund av ränteläget.

Not 19 • Fordringar hos andra myndigheter

	2009-12-31	2008-12-31
Fakturerade räntor och avgifter i Statens internbank	1 401 257	1 302 380
Mervärdesskatt	3 624	8 941
Kundfordringar på statliga myndigheter	725	26 104
Summa	1 405 606	1 337 424

Not 20 • Övriga fordringar

	2009-12-31	2008-12-31
Depositioner för handel med futures	330 503	134 594
Regressfordringar från infriade garantier	13 000	14 500
Fordran CSA-avtal	0	1 818 453
Fordran GMRA-avtal	0	100 316
Fordringar avseende personalen	-2	4
Terminkontrakt Statens internbank	154 919	455 011
Affärsdagsredovisning	0	248 044
Övriga fordringar	1 044 400	252 362
Summa	1 542 820	3 023 283

Depositioner för handel med futures

Vi räknar dagligen av vinst eller förlust av tecknade futureskontrakt. Det medför att innehavaren av ett futureskontrakt betalar eller får ett variations-säkerhetskrav varje dag och därmed också en deposition.

Fordran CSA- och GMRA-avtal

Avser att säkerheter betalas i form av kontanter i samband med att marknadsvärdet förändras på derivatinstrument.

Övriga fordringar

I delposten Övriga fordringar ingår en säker fordran för den del av försäljningen av Carnegie Investment Bank och Max Matthiessen som ännu inte är reglerad.

Not 21 • Förutbetalda kostnader

	2009-12-31	2008-12-31
Förutbetalda kostnader	8 079	5 104
Förutbetalda underkurser, upplåning i svenska kronor	5 239 901	4 258 768
Förutbetalda underkurser, upplåning i utländsk valuta	197 934	141 548
Underkurser, statsskulden till nominellt belopp i svenska kronor	679 752	2 465 895
Underkurs justering nytt skuldmått utländsk valuta	31 641	16 946
Summa	6 157 307	6 888 261

Förutbetalda underkurser

Underkurser uppstår när vi ger ut obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden bokförs som en underkurs och periodiseras över lånets löptid.

Underkurser, statsskulden till nominellt belopp

I statsskulden ingår det nominella beloppet på nollkupongslån och stats-skuldväxlar, det vill säga det belopp som betalas ut vid förfall. Skillnaden mellan anskaffningsvärdet och det nominella beloppet, det vill säga räntekompensationen, bokförs som underkurser och periodiseras över lånets löptid.

Not 22 • Övriga upplupna intäkter

	2009-12-31	2008-12-31
Ränteintäkter, statsskuldsvärdning	9 568 225	10 697 780
Ränteintäkter, statens internbank	835 539	856 833
Upplupna avgiftsintäkter, statens internbank	2 244	2 388
Upplupna avgifter, bankstödsverksamheten	0	61 379
Upplupna ränteintäkter, garantiverksamheten	1 437	0
Upplupna intäkter, insättningsgaranti och investerarskydd	618 427	537 899
Upplupna ränteintäkter, stabilitetsfonden	497	0
Summa	11 026 370	12 156 279

Ränteintäkter statsskuldsvärdning

Avser ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Ränteintäkter, statens internbank

Avser ränteintäkter på in- och utlåning i statens internbank som är intjänade under året men ännu inte inbetalda.

Upplupna avgifter, bankstödsverksamheten

Avser bankgarantiavgifter som är intjänade under året men ännu inte betalda. Från och med 2009 periodiseras inte dessa avgifter enligt särskilt undantag i vårt regleringsbrev.

Not 23 • Avräkning med statsverket

	2009-12-31	2008-12-31
RIKSGÄLDEN, FÖRVALTNING		
Uppbörd		
<i>Ingående balans</i>	-324	-235
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-13 790	-3 688 379
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	4 720	3 663 501
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel (+)	9 071	24 790
Skulder avseende uppbörd	-323	-324
Anslag i icke räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-1 131 769	-1 087 181
Redovisat mot anslag (+)	31 383 809	48 195 874
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-31 625 836	-48 240 462
Skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	-1 373 797	-1 131 769
Anslag i räntebärande flöde		
<i>Ingående balans</i>	-7 856	-9 700
Redovisat mot anslag (+)	261 028	281 777
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-297 519	-280 787
Återbetalning av anslagsmedel (+)	0	854
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-44 346	-7 856
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
<i>Ingående balans</i>	6 439	0
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-973	0
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	5 465	0
RIKSGÄLDEN, MYNDIGHETSUPPGIFTER		
Räntekonto myndigheter		
<i>Ingående balans</i>	-119 289 962	-121 581 781
Räntekonton, in (+)	297 945 711	309 724 228
Räntekonton, ut (-)	-293 674 224	-307 432 408
Skulder avseende räntekonto myndigheter	-115 018 475	-119 289 962
Betalningsmyndigheten		
<i>Ingående balans</i>	171 000	0
Anslagsmedel som tillförts myndigheternas räntekonton	195 234 977	205 073 417
Medel från myndigheternas räntekonton som tillförts inkomsttitel	-1 833 737	-563 730
Betalningsmyndigheten, inbetalningar (+)	3 780 903	3 427 119
Betalningsmyndigheten, utbetalningar (-)	-197 352 138	-207 765 806
Fordringar avseende betalningsmyndigheten	1 006	171 000
EU-betalningar		
<i>Ingående balans</i>	5 600 141	4 450 405
EU-betalningar, in (+)	18 808 312	31 049 698
EU-betalningar, ut (-)	-19 969 686	-29 899 962
Fordringar avseende EU-betalningar	4 438 768	5 600 141
Övertagna lån från Venantius		
<i>Ingående balans</i>	3 303 147	4 126 953
Betalning av förfallna lån (-)	-1 392 431	-823 806
Fordringar avseende övertagna lån från Venantius	1 910 716	3 303 147
Finansiering från statskulden		
<i>Ingående balans</i>	954 134 254	1 063 893 428
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	924 606 114	887 562 862
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-889 378 129	-1 041 907 325
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar samt Riksgäldens myndighetsuppgifter (+/-)	33 013 547	44 585 080
Finansiering från statskulden	1 022 375 787	954 134 045
Avräkning med statsverket – utgående balans	912 294 801	842 778 424

Avräkningen med statsverket speglar kopplingen mellan myndigheten och statsbudgeten. Posten är å ena sidan en avräkning mot anslag och inkomsttitlar, å andra sidan nettobetalningar på statens centralkonto.

I vår avräkning med statsverket återfinns statens samlade flöden, vilket gör att posten även innehåller övriga myndigheters betalningsflöden som påverkar statens centralkonto. För att tydliggöra detta har vi specificerat våra myndighetsuppgifter i noten.

Not 24 • Värdepapper och andelar

	2009-12-31	2008-12-31
Kortfristiga placeringar	4 115 000	65 942 486
Köpta köpoptioner, premier	110 730	116 249
Aktier	0	2 289 179
Summa	4 225 730	68 347 914

Förändringen i Kortfristiga placeringar beror på att vi under 2008 gav ut extra statsskuldväxlar utan att motsvarande lånebehov fanns, vilket vi inte gjort under 2009.

Not 25 • Kassa och bank

	2009-12-31	2008-12-31
Behållning räntekonto i Riksgälden		
Räntekonto förvaltningsverksamheten	48 001	29 454
	48 001	29 454
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden		
Räntekonto garantier och krediter	2 226 991	2 278 410
Räntekonto insättningsgaranti och investerarskydd	16 601	6 859
Räntekonto stabilitetsfonden	9 952 756	12 649 785
	12 196 348	14 935 053
Kassa och bank		
Övriga bankkonton	-149	861 851
Valutakonto Nordea	436 736	37 027
Valutakonto Euroclear	296	2 007
Valutakonto Clearstream	93	103
	436 975	900 988
Summa	12 681 324	15 865 495

Avgifter för garantier placeras som garantireserv på räntekonto i Riksgälden. Bankgarantiavgifter placeras på räntekonto i Riksgälden knutet till stabilitetsfonden.

Not 26 • Statskapital

	2009-12-31	2008-12-31
Depositioner för handel med futures	1 771 243	1 539 634
Konst från Statens konstråd	291	226
Summa	1 771 534	1 539 860

Statskapital är värdet av tillgångar som finansieras med anslagsmedel. När en myndighet redovisar en utgift redovisas normalt också en intäkt av anslag i resultaträkningen. När en deposition (för marginalsäkerheter för handel med futures) lämnas redovisas intäkten av anslag som statskapital i balansräkningen i stället för resultaträkningen. Statskapitalet motsvarar värdet av depositionen, se även not 20, som finansierats med anslagsmedel. När marginalsäkerheten realiserar redovisas också utgiften i resultaträkningen och statskapitalet minskar med motsvarande belopp.

Not 27 • Balanserad kapitalförändring

	2009-12-31	2008-12-31
	-93 247 954	-54 200 710
Summa	-93 247 954	-54 200 710

Under 2009 korrigerades den balanserade kapitalförändringen mot avräkning med statsverket med 9,5 miljoner kronor. Korrigeringarna beror bland annat på övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning.

Not 28 • Fonder

	2009-12-31	2008-12-31
Insättningsgarantifonden		
Ingående fondvärde	19 103 060	17 638 628
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	899 231	633 302
Finansiella intäkter	897 346	888 165
Finansiella kostnader	-152 939	-57 130
Utgående fondvärde	20 746 698	19 102 964
Stabilitetsfonden		
Ingående fondvärde	15 109 769	0
Erhållet kapitaltillskott	0	15 000 000
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	1 441 033	67 814
Finansiella intäkter	73 868	41 955
Finansiella kostnader	-137 214	0
Lämnade bidrag	-114	0
Utgående fondvärde	16 487 343	15 109 769
Summa utgående fondvärde	37 234 041	34 212 733

Det ingående fondvärdet för insättningsgarantifonden har justerats med 95 tusen kronor.

Not 29 • Avsättningar för pensioner

	2009-12-31	2008-12-31
Ingående avsättning	1 323	1 615
Årets pensionskostnad	933	873
Årets pensionsutbetalningar	-797	-1 165
Utgående avsättning	1 460	1 323

Not 30 • Reservering för framtida garantiförluster

	2009-12-31	2008-12-31
IB	1 091 000	1 063 000
Periodens reservering för framtida garantiförluster	-8 000	28 000
UB	1 083 000	1 091 000

Nedan redovisas storleken vid periodernas slut på de åtaganden för vilka reserveringar gjorts för framtida garantiförluster. Dessa åtaganden redovisas inte som ansvarsförbindelser inom linjen. I not 36 redovisas Riksgäldens övriga garantiåtaganden.

Fortsättning Not 30

Fortsättning Not 30

	2009-12-31	2008-12-31
Garantier som tillhör den ordinarie garantireserven		
Infrastrukturprojekt		
– Öresundsbrokonsortiet ¹	27 011 316	29 635 197
– SwePol Link	–	137 411
Finansiering och fastigheter		
– SBAB	3 000 000	4 000 000
– Övriga	1 005 000	1 005 000
Pensionsåtaganden ²		
– Försäkringsaktiebolaget Pensionsgaranti	4 475 656	4 381 970
– Posten	2 989 982	3 180 136
– Övriga	322 502	364 117
Internationella projekt		
– Nordiska Investeringsbanken	7 316 886	7 779 634
– Övriga	55 609	80 838
Övriga åtaganden	35 783	45 939
Summa	46 212 734	50 610 242

¹ Åtagandet delas med danska staten. Det redovisas som skuldernas nominella värde plus det belopp som Öresundsbro Konsortiet, ÖSK, kan bli skyldigt att betala för ingångna swappar. Detta skiljer sig från ÖSK:s redovisning som tar upp marknadsvärdet på skulder och swappar.

² Uppgifter för 2009-12-31 gäller tidpunkten 2008-12-31, uppgifterna för 2008-12-31 gäller tidpunkten 2007-12-31.

Not 31 • Statsskulden

	2009-12-31	2008-12-31
Nominell skuld i svenska kronor		
Nominella statsobligationer	504 768 000	509 464 145
Ränte- och valutaswappar	–248 950 000	–228 350 000
Statsskuldväxlar	114 816 000	139 047 465
Ränteswappar	120 892 261	133 624 616
Privatmarknadslån	70 398 541	80 851 321
Likviditetsförvaltningsinstrument	107 855 757	49 604 500
Valutaterminer i svenska kronor	–8 785 060	2 378 957
Summa nominell skuld i svenska kronor	660 995 498	686 621 004
Real skuld i svenska kronor	199 710 625	207 295 323
Summa skuld i svenska kronor	860 706 124	893 916 328
Skuld i utländsk valuta		
Obligationer m.m. i utländsk valuta	185 160 073	112 712 192
Valutaswappar	134 475 181	113 498 487
Terminskontrakt m.m.	8 829 221	–1 163 583
Summa skuld i utländsk valuta	328 464 475	225 047 096
Statsskuld	1 189 170 599	1 118 963 424

Statsskulden redovisas till nominellt belopp inklusive upplupen inflation till och med bokslutsdagen. Beloppet är i svenska kronor. Instrument i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. Skillnaden jämfört med ursprungskursen blir realiserade valutakursdifferenser; årets förändring framgår av not 6.

Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen och inte till det belopp som betalats in. Skillnaden redovisas som förutbetalda kostnader, se not 21. De periodiseras och resultatförs under löptiden som räntekostnad.

Placeringar i dagslån och andras värdepapper, optioner, futures och vårt eget innehav av premieobligationer ingår inte i statsskulden.

Riksgälden köper tillbaka statsobligationer och statsskuldväxlar. Det är en förtida amortering och minskar aktuellt lån under statsskulden.

Fortsättning Not 31

Premieobligationer som vi har köpt tillbaka redovisas som anläggningstillgång till förfall. När obligationer köps tillbaka redovisas skillnaden mellan betalt belopp och bokförd skuld som realiserad kursvinst eller kursförlust.

Kostnaden för statsskulden visas i noterna 3–7.

Nominella statsobligationer

Nominella statsobligationer är så kallade kuponglån, vilket betyder att en fast ränta betalas ut en gång om året till kunden under löptiden. Vid förfall betalas samma belopp tillbaka som vi en gång lånade.

Övertagna nominella statsobligationslån

Riksgälden har tagit över ansvaret för lån från andra utgivare. Dessa lån redovisas på samma sätt som motsvarande egna obligationer.

Swappar

Swappar görs för att ändra sammansättningen och räntebindningstiden i statsskulden. Vi gör först en ränteswapp där den ena delen går mot statsobligationer. Vi tar emot en fast ränta som är högre än statsobligationsräntan (swaps spread). Den andra delen i ränteswappen går mot statsskuldväxlar. Där betalar vi en rörlig ränta. I nästa steg väljer vi att swappa bort en del av ränteswapparna som går mot statsobligationerna mot valutaswappar. Här byter vi ut rörlig ränta i kronor mot rörlig ränta i utländsk valuta.

Statsskuldväxlar

Statsskuldväxlar är kortfristig upplåning upp till ett år, inte likviditetsväxlar. Statsskuldväxlar har ingen kupong utan inbetalt belopp är lägre än det nominella och avkastningen blir mellanskillnaden.

Privatmarknadslån

Privatmarknadslån består av premieobligationer och Riksgäldsspar till nominellt belopp.

Likviditetsförvaltningsinstrument

Repör, likviditetsväxlar och dagslån.

Terminer

Riksgälden köper eller säljer valutor till förutbestämt pris, kvantitet och leveransdatum. Transaktionen består av en skuld och en fordran vilket gör att statsskulden inte påverkas förutom med den valutavärdering som sker till bokslutsdagens kurser och som förändrar fördelningen mellan svenska kronor och utländsk valuta.

Real skuld

Den reala skulden består av reala statsobligationer med kupong och nollkupong samt Riksgäldsspar till reallt belopp. Förutom räntan kompenseras även för inflationen som har varit under lånens löptid. Inflationen ingår i statsskulden.

Skuld i utländsk valuta

Skulden i utländsk valuta består av publika obligationer, privata placeringar, statsskuldväxlar och dagslån i utländsk valuta. Swappar och terminer är värderade till bokslutsdagens valutakurs. Valutavärderingen, på bokslutsdagen, av statsskulden minskade skulden med 0,9 miljarder kronor i år.

Nollkuponginstrument

Statsobligationer med nollkupong, statsskuldväxlar i svenska kronor och i utländsk valuta och Riksgäldsspar redovisas till nominellt värde. Skillnaden mellan inbetalt belopp och nominellt värde redovisas som förutbetalda kostnader och bokförs på betaldagen. Eftersom det inte finns någon kupong uppstår inte över- eller underkurs vid utgivningen.

Not 32 • Skulder till andra myndigheter

Inlåning	2009-12-31	2008-12-31
Rörliga krediter	13 577 892	17 193 613
Löpande krediter	1 843 483	1 898 325
Räntekonto med kredit (förvaltningskostnader)	42 607 409	32 835 132
Räntekonto med kredit (övrigt)	4 897 101	5 120 211
Avista medel	14 299 190	16 071 326
Bundna medel 1 år och längre	11 460 000	11 060 000
Bundna medel upp till 1 år	0	500 000
Bundna medel kortare än 1 år, räntekontomedel	100 000	0
Avista medel, övriga konton	110 240	94 393
Summa inlåning	88 895 315	84 772 999
Förfallna räntor i inlåningen	14 079	180 816
Skatteskulder	4 699	2 766
Leverantörsskulder till statliga myndigheter	1 383	1 023
Lån till anläggningstillgångar	23 559	21 249
Konto ersättningsfall investerarskyddet	104 563	103 842
Övriga inomstatliga skulder	110	114
Summa övriga skulder	148 393	309 810
Summa	89 043 707	85 082 809

Riksgäldens egna lån till investeringar i anläggningstillgångar var 23,6 miljoner kronor (21,2 miljoner kronor för 2008).

Nyupplåning i Riksgälden har skett med 13,9 miljoner kronor medan 11,6 miljoner kronor har amorterats.

Not 33 • Övriga skulder

	2009-12-31	2008-12-31
Förfallna obligationer	176 696	265 326
Oinlösta VPC-Premieobligationer, Sparobligationer och vinster	68	68
Förfallna obligationer, vinster, räntor	176 763	265 393
Personalens preliminärskatter	4 039	2 137
Preliminärskatt riksgäldsspar	38 675	229 942
Skatteskulder	42 714	232 078
Utställda optioner	119 947	158 263
Skuld CSA-avtal	9 393 335	6 311 878
EU-avgifter	4 438 768	5 600 141
Returnerade medel	412 269	7 932
Övriga kortfristiga skulder	295	1 644
Diverse skulder	14 244 666	11 921 596
Avista medel	21 979	1 559 929
Oredovisade insättningar	2 142	18 634
Summa	14 608 210	14 155 893

Förfallna obligationer, vinster, räntor

Avser obligationer, vinster och räntor på obligationer som har förfallit men inte lösts in.

Utställda optioner

Avser kontrakt mellan två parter där vi säljer en option på en underliggande vara – valuta eller ränta. Vi har en skyldighet att köpa eller sälja den underliggande varan om vår motpart så önskar, på eller före ett förutbestämt datum.

Avista medel

Avser likvida medel i in- och utlåningen hos statens internbank.

Fortsättning Not 33

Avräkningskonto affärsdagsredovisning

Innan en affär har gått i likvid ligger likvidbeloppet på avräkningskonto.

EU-avgifter

I sammanställningen nedan redogörs för årets samtliga betalningar till EU-kommissionen.

4 438,8 miljoner kronor är medel för EU-avgiften som krediterats på EU-kommissionens konto hos Riksgälden men ännu inte betalats från statens centralkonto.

Ingående balans av skuldförda medel hos Riksgälden 5 600 141

Årets EU-avgifter	
Jordbruksavgifter	86 221
Tullavgifter (inkl straffränta)	3 804 778
Momsbaserad avgift	-10 656
BNI-baserad avgift	14 447 020
Storbritannienavgift	480 949
Insättning från EU-kommission för att täcka underskott	-19 969 686
Förändring av konto	-1 161 374
Utgående balans hos Riksgälden	4 438 768

Options- och futureskontrakt

	2009-12-31	
	Anskaffningsvärde	Marknadsvärde
Köpta valutaoptioner	-90 071	-88 630
Utställda valutaoptioner	89 052	87 685
Summa optioner	-1 020	-945
Summa marknadsvärde futureskontrakt		65 899
Totalt marknadsvärde optioner – och futureskontrakt		64 954

Premier för köpta optioner redovisas under Värdepapper och andelar. Futureskontrakten är inte redovisade i balansräkningen.

Utställda optioner

En utställd option är ett kontrakt mellan två parter där vi säljer en option på en underliggande vara, valuta eller ränta. Vi har en skyldighet att köpa eller sälja den underliggande varan om vår motpart så önskar på eller före ett förutbestämt datum.

Swappoption och valutaoption

I en valutaoption är den underliggande varan valuta, medan den underliggande varan i en swappoption är ränta.

Futureskontrakt

Futureskontrakt är som en termin utan leverans. Vi köper eller säljer valuta till ett förutbestämt pris och kvantitet. Det sker en daglig avräkning av vinst eller förlust som ett resultat av det tecknade kontraktet.

Not 34 • Upplupna kostnader

	2009-12-31	2008-12-31
Räntekostnader, upplåning i svenska kronor	13 102 289	12 816 829
Räntekostnader, upplåning i utländsk valuta	2 818 996	3 802 479
Räntekostnader, Statens internbank	217 460	220 275
Räntekostnader, skuldskötselinstrument	1 733 063	4 349 478
Upplupen semester- och löneskuld	9 721	9 405
Upplupna provisionskostnader	11 900	59 813
Upplupen kostnad, Lån/garantier till svensk industri	28 000	0
Övriga upplupna kostnader	1 605	3 126
Summa	17 923 034	21 261 404

Räntekostnader, upplåning och räntekostnader, skuldskötselinstrument

Avser räntekostnader förknippade med statsskulden som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Räntekostnader, Statens internbank

Avser räntekostnader som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Upplupen semester-, löne- och pensionsskuld

Avser semester-, löne- och pensionsskuld till Riksgäldens personal som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Upplupna provisionskostnader

Avser kostnader för provisioner till externa förvaltare som ännu inte fakturerats.

Upplupen kostnad, lån/garantier till svensk industri

Avser subvention för lån till svensk industri som har kostnadsförts men ännu inte betalats ut.

Not 35 • Övriga förutbetalda intäkter

	2009-12-31	2008-12-31
Förutbetalda avgifter för utfärdade garantier	8 105	13 231
Förutbetalda subventionsavgifter garanti	12 600	20 400
Förutbetalda överkurser, upplåning i svenska kronor	27 211 179	21 144 427
Förutbetalda överkurser, upplåning i utländsk valuta	36 659	136 924
Summa	27 268 543	21 314 982

Förutbetalda avgifter, garantier

Avgifter för utfärdade garantier som vi har fakturerat under 2009 men som avser 2010 och resultatförs först då.

Förutbetalda överkurser

Överkurser uppstår när vi emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden redovisas som överkurs och periodiseras ut under lånets löptid.

Not 36 • Garantiåtaganden

De åtaganden där riksdagen beslutat om särlösningar (garantikapital till internationella finansieringsinstitutioner samt kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB (tidigare A-banan Projekt AB)) redovisas som ansvarsförbindelser inom linjen. Någon reservering för förväntade garantiförluster har inte gjorts.

Dessa åtaganden redovisas nedan tillsammans med garantier utställda av affärsverk samt en garanti som ställts ut av andra myndigheter utan stöd av regeringsbeslut, där inte heller några reserveringar gjorts för förväntade garantiförluster.

Garantier till internationella finansieringsinstitutioner (särskild garantireserv)

	2009-12-31	2008-12-31
– Garantikapital utställt av finansdepartementet	98 677 298	83 644 705
– Garantikapital utställt av utrikesdepartementet	6 937 516	7 411 413
Summa	105 614 814	91 056 117

Övriga garantier¹

Kapitaltäckningsgaranti till Arlandabanan Infrastructure AB utställd av Banverket och Luftfartsverket

– Garantier utställda av affärsverk	438 582	469 966
– Garantier som ställts ut av andra myndigheter utan stöd av regeringsbeslut	1 200 000	1 200 000
Summa	1 638 582	1 669 966

Summa **107 253 396** **92 726 083**

¹ För kapitaltäckningsgarantin till Arlandabanan Infrastructure AB har inte några värden beräknats.

Not 37 • Skuldbevis

	2009-12-31	2008-12-31
African Development Fund, ADF	2 706 782	2 205 344
Asian Development Fund, AsDB-AsDF	96 343	12 154
Common Fund for Commodities	9 469	10 002
Inter-American Development Bank, IDB	–	17 094
International Bank For Reconstruction and Development, IBRD-GEF	647 269	880 851
International Development Association, IDA	3 580 607	3 266 704
Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA	8 186	8 799
Summa	7 048 656	6 400 948

Riksgälden utfärdar skuldbevis för utbetalningar från anslag till kapitalhöjning i internationella finansieringsinstitutioner. Det gör vi på uppdrag från regeringen. Skuldbevisen förvaras i Riksbanken varifrån de berörda institutionerna kan dra de anslagna beloppen. Här visas de belopp som ännu inte är utbetalda från skuldbevisen.

Not 38 • Inskrivna spar- och premieobligationer

	2009-12-31	2008-12-31
Inskrivna premieobligationer	0	1 167
Inskrivna sparobligationer	164	164
Inskrivna spar- och premieobligationer	164	1 331

Sammanställning över väsentliga uppgifter

	2005	2006	2007	2008	2009
Låneram i Riksgälden					
– beviljad låneram	36 000	45 000	42 000	35 000	35 000
– utnyttjad låneram	20 862	22 497	15 243	21 249	23 559
Kontokrediter hos Riksgälden					
– beviljade kontokrediter	25 000	25 000	25 000	25 000	29 000
– under året maximalt utnyttjade	–	–	–	–	–
Saldo på räntekonto	2 331 713	2 539 109	2 236 289	2 307 864	2 283 585
– varav anslagsmedel	32 494	28 344	45 675	29 454	48 001
– varav avgifter	2 299 219	2 510 765	2 190 614	2 278 410	2 227 667
Ränteintäkter räntekonto	41 065	56 544	80 375	95 537	39 115
Räntekostnader räntekonto	–	–	–	–	–
Avgiftsintäkter, budget	242 735	282 955	246 000	334 400	133 400
– disponeras av Riksgälden	236 735	265 255	241 000	319 000	117 000
– disponeras inte av Riksgälden	6 000	17 700	5 000	15 400	16 400
Avgiftsintäkter, utfall	209 502	220 731	214 200	33 166	61 460
– disponeras av Riksgälden	194 719	213 867	208 533	26 633	47 670
– disponeras inte av Riksgälden	14 783	6 864	5 667	6 533	13 790
Anslagskredit					
– beviljad anslagskredit	1 162 800	1 302 876	4 324 146	4 083 436	3 394 882
– utnyttjad anslagskredit	–	1 290 000	4 300 000	–	16 000
Anslagssparande	1 041	11 075	8 958	7 856	44 347
Intecknande för framtida åtaganden	–	–	–	–	–
Antal årsarbetskrafter	131	138	137	135	141
Medelantal anställda	149	153	155	152	154
Driftskostnad per årsarbetskraft	2 116	2 125	2 040	2 353	2 328
Årets kapitalförändring (mkr)	-29 378	26 759	-1 018	-39 057	30 299
Balanserad kapitalförändring (mkr)	-49 853	-79 231	-53 040	-54 201	-93 248

Ersättningar och andra förmåner till ledande befattningshavare inom Riksgälden

I enlighet med 7 kap. 2 § förordningen (SFS 2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska Riksgälden redovisa de skattepliktiga ersättningar och förmåner som utgått till Riksgäldsdirektören samt till var och en av ledamöterna i Riksgäldens styrelse.

Under budgetåret 2009 har till Riksgäldsdirektören utgått följande ersättningar och beskattningspliktig förmån:

Bo Lundgren 1 352 903

Övriga uppdrag:

Ledamot Gymnastik och idrottshögskolan (GIH) i Stockholm
Ledamot Ekonomistyrningsverkets råd

Riksgälden har under 2009 utbetalat arvoden till var och en av styrelseledamöterna enligt nedan:

Nuvarande ledamöter:

Ove Nilsson 81 000
Mats Dillén 45 000
Lars O Grönstedt 45 000
Lena Johansson 45 000
Lotty Nordling 65 000
Marika Rindborg Holmgren 45 000
Irma Rosenberg 33 750

Tidigare ledamot:

Göran Robertsson 30 000

Summa 369 750

Styrelseledamöternas övriga uppdrag:

Ove Nilsson

Ordförande i Statsrådsarvodesnämnden

Lars O. Grönstedt

Ordförande Nordiska Museet
Styrelseledamot Stiftelsen Fritt Näringsliv
Styrelseledamot Institutet för internationell ekonomi, Stockholms Universitet
Styrelseledamot MDM Bank, Moskva
Ledamot av statens råd för försäljning av statliga bolag

Lena Johansson

Ledamot i insynsråd – Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete (Sida)
Ledamot i Sveriges Standardiseringsråd (SSR)
Styrelseledamot i Stiftelsen Svensk Industridesign (SVID)
Suppleant Media Conglomerate AB

Marika Rindborg Holmgren

Styrelseordförande Rindborg & Rindborg Advokatbyrå AB
Styrelseledamot Marika Rindborg Advokat AB
Styrelseordförande Norwesco AB
Styrelseledamot Karin Sandqvist Stiftelse för resestipendier och forskning inom området ögonsjukdomar

Irma Rosenberg

Styrelseledamot i Stiftelsen för finansforskning från och med 1 januari 2010

Riksgäldens styrelse har vid sammanträde den 17 februari 2010 beslutat avge denna årsredovisning

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

OVE NILSSON
Ordförande

MATS DILLÉN

LARS O. GRÖNSTEDT

LENA JOHANSSON

BO LUNDGREN

LOTTY NORDLING

MARIKA RINDBORG HOLMGREN

IRMA ROSENBERG

Intern styrning och kontroll

Den här rapporten beskriver hur vi arbetar med intern styrning och kontroll. Vårt arbetssätt bygger på det internationella ramverket inom området, COSO/ERM. Rapporten är inte en del av den formella årsredovisningen och har inte granskats av Riksgäldens revisorer.

Intern miljö

Integritet och etiska värderingar

En sund integritet och etiska värderingar, särskilt inom den högsta ledningen, är viktiga och är normen för de mål och arbetssätt som är uppsatta för verksamheten. Vårt arbete med etiska frågor bygger på den etikpolicy som styrelsen fastställt. Vi har också en etikkommitté som ger vägledning om vad som är etiskt korrekt i olika situationer. För att ge de anställda ytterligare stöd finns etiska riktlinjer samt en vägledning för representation och gåvor.

Styrelsens och verksamhetens tillsyn över mål och arbetssätt

Riksgälden har en styrelse med fullt ansvar. Från och med 2009 fastställer styrelsen verksamhetsplanen där mål och aktiviteter framgår för det kommande året. Verksamheten följer tertialvis upp verksamhetsplanen med varje avdelningschef.

Klart definierad ansvars- och arbetsfördelning

Vi har en klart definierad ansvars- och arbetsfördelning och är organiserade med oberoende (gentemot affärsavdelningarna) avdelningar för backofficearbete, riskkontroll och redovisning. Det ansvar och de befogenheter som gäller framgår av den arbetsordning som styrelsen fastställer, vår interna arbetsordning och våra avdelningsspecifika interna arbetsordningar.

Målformulering och riskhantering

I samband med verksamhetsplaneringen arbetar vi sedan flera år med att sätta tydliga mål som stödjer varje avdelnings uppdrag. Risker identifieras utifrån interna och externa händelser och eventuella inboende risker i den dagliga verksamheten som kan påverka avdelningens möjlighet att uppnå sina mål. Riskanalyserna följs upp under året och vi värderar riskerna igen med hänsyn till pågående eller genomförda åtgärder. Styrelsen och verksamheten informeras om aktuell riskstatus.

Vi analyserar även risker i samband med nya projekt som en del av underlaget för verksamhetens beslut om ett projekt ska genomföras eller inte.

Kontrollaktiviteter

Det finns övergripande riktlinjer för vår verksamhet. Varje avdelning är ansvarig för att ta fram interna rutinbeskrivningar.

Arbetet med att kartlägga våra huvudprocesser har fortgått under 2009. Vi kartlägger också kontrollmiljön i våra processer.

Information och kommunikation

Intern och extern kommunikation är central för att uppnå en väl fungerande intern kontroll. Vi har en kommunikationsstrategi och riktlinjer för uttalanden. Vi har en extern websida för kommunikation med externa intressenter och ett intranät för intern informationsspridning.

Uppföljningar

Compliance (regelefterlevnad)

Compliance innebär att vi följer lagar, förordningar, interna regler samt god sed och standard för verksamheten. Ansvaret för compliancefunktionen delas mellan avdelningarna Juridik och Risk. Varje anställd har också ett eget ansvar att följa våra styrdokument.

Avvikelsesrapportering

Vi har sedan flera år en rutin för rapportering av avvikelser som inträffar i verksamheten. Avvikelser som haft stor påverkan på verksamheten rapporteras omgående till verksamheten och styrelsen, tillsammans med vidtagna åtgärder. På årsbasis rapporteras också en sammanställning över samtliga avvikelser som inträffat.

Revision

Vi har en internrevisor som rapporterar direkt till styrelsen och som deltar som adjungerad medlem i direktionen, som består av verksamheten och avdelningscheferna. Riksrevisionen granskar också verksamheten löpande.

Styrelsen har inrättat ett revisionsutskott som informerar om den interna och externa revision som utförts av verksamheten. Internt besvaras revisionsrapporter av ansvarig avdelningschef.

Organisation

Regeringen utser Riksgäldens styrelse och ger övergripande direktiv för verksamheten i regleringsbrevet. Regeringen tillsätter också riksgäldsdirektören. På förslag av Riksgälden beslutar regeringen om riktlinjer för statsskuldens förvaltning.

Styrelsen ansvarar för Riksgäldens verksamhet. Styrelsen har åtta ledamöter från 1 januari 2009. Dessutom finns två arbetstagarrepresentanter. Styrelsen har ett utskott för internrevision. Från 1 januari 2008 ingår även riksgäldsdirektören som ledamot i styrelsen.

Ordförande

Ove Nilsson, ordförande i Statsrådsarvodesnämnden och före detta kanslichef i Finansutskottet, tillträdde som ordförande 1 april 2008

Vice ordförande

Lotty Nordling, tillträdde som vice ordförande 1 januari 2009

Ledamöter

Mats Dillén, generaldirektör Konjunkturinstitutet, tillträdde 2007

Lars O. Grönstedt, före detta verkställande direktör Handelsbanken, tillträdde 2009

Lena Johansson, generaldirektör Kommerskollegium, tillträdde 2008

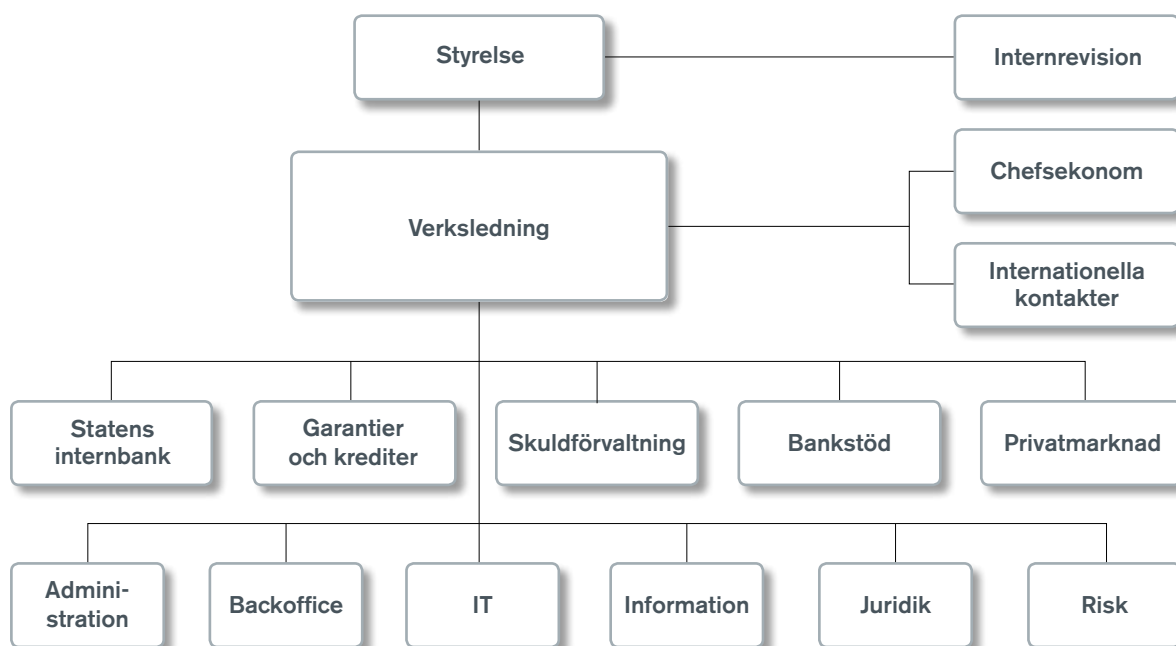
Bo Lundgren, riksgäldsdirektör

Marika Rindborg Holmgren, advokat, tillträdde 2009

Irma Rosenberg, tidigare vice riksbankschef, tillträdde 1 april 2009

Övriga ledamöter under 2009 var:

Göran Robertsson, filosofie doktor, Institute for Financial Research, avgick som ledamot i augusti 2009

Verksledningen utgörs av riksgäldsdirektör Bo Lundgren och biträdande riksgäldsdirektör Pär Nygren.

Ordlista

Anslag • De pengar som en statlig myndighet får för att driva sin verksamhet.

Break even-inflation • Skillnaden mellan nominell och real ränta vid tiden för när ett reallån ges ut. Den anger hur hög inflationen måste vara i genomsnitt under löptiden för att kostnaden för ett reallån och ett nominellt lån ska vara lika stor. Om inflationen är högre än break even-inflationen blir reallånet dyrare för staten och tvärtom.

Commercial paper • Certifikat med löptider på vanligen upp till ett år.

Dagslån • Lån med upp till fem dagars löptid. Används för att finansiera kortfristiga underskott i statens kassa.

Derivatinstrument • Finansiell tillgång vars värde är beroende av värdet på en annan tillgång. De vanligaste derivatinstrumenten är optioner, terminer och swappar.

Finansiell risk • Består av kreditrisk och marknadsrisk. Se *kreditrisk* och *marknadsrisk*.

Förordning • Lag som beslutas av regeringen och som till exempel används för att styra statliga myndigheters verksamhet.

Genomsnittlig räntebindningstid • Den genomsnittliga tiden till dess de återstående kassaflöden som ett värdepapper ger upphov till ska betalas. Kassaflöden uppstår när räntor och lån förfaller till betalning. Används som mått på löptid.

Kreditmarknad • Marknaden för lånat kapital. Ett samlingsbegrepp för obligations- och penningmarknaden.

Kreditrisk • Risken att motparten inte fullgör sina förpliktelser i en transaktion.

Limit • Kvantitativ begränsning av belopp eller risker.

Låneram • Ett lånelöfte i form av en ram för hur mycket pengar en myndighet eller ett bolag får låna i Riksgälden. Låneramen bestäms av riksdagen eller regeringen.

Marknadsrisk • Risken att priserna på marknaden rör sig på ett ofördelaktigt sätt. Ränterisk och valutarisk är olika former av marknadsrisk.

Nominell obligation • En obligation som ger ett förutbestämt belopp i kronor vid löptidens slut. Nominella statsobligationer ger dessutom en årlig fixerad räntebetalning, en kupongränta.

Obligation • Löpande (överlåtelsebar) skuldförbindelse som ger en eller flera utbetalningar av avtalade belopp. De avtalade beloppen kan vara fixerade i kronor eller beroende på någon faktor, till exempel inflation; se *realobligation*. Vissa obligationer har flera utbetalningar i form av återkommande räntebetalningar och kallas då kupongobligationer. En obligation utan räntebetalningar kallas nollkupongobligation. Se även *statsskuldväxel*.

Operativ risk • Risken för förluster som beror på brister i interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I begreppet ingår legala risker men inte strategiska risker.

Realobligation • En obligation som utöver fast real ränta ger innehavaren ersättning för inflationen under löptiden. Det innebär att eventuell inflation inte urholkar obligationens värde.

Realränta • Den reala inflationsrensade räntan. Om marknadsräntan är 6 procent och inflationen 4 procent så är realräntan 2 procent.

Repa (repurchase agreement) • Avtal om försäljning av ett värdepapper, där säljaren samtidigt förbinder sig att köpa tillbaka papperet efter en viss tid till ett överenskommet pris. Repan kan även vara omvänd, det vill säga avtal om köp i kombination med framtida försäljning.

Riksbankens reporänta • Riksbankens viktigaste styrränta. Reporäntan påverkar de korta marknadsräntorna.

Reservering • Belopp som reserveras (avsätts) i balansräkning- en för att täcka förväntade förluster i framtiden.

Statsobligationer • Samlingsbegrepp för de obligationer som Riksgälden ger ut på obligationsmarknaden. Det finns både reala och nominella obligationer.

Statsskuldväxel • Ett kortfristigt statspapper utan räntebetalningar under löptiden. Avkastningen består i skillnaden mellan slutbetalningen och det pris som statsskuldväxeln köpts till.

Strategisk position • Strategiska positioner är långsiktiga och avser transaktioner som syftar till att sänka kostnaderna för statsskulden men som inte motiveras av underliggande låne- och placeringsbehov.

Swapp • Avtal mellan två parter om att byta betalningar med varandra under en avtalad tid. Det kan vara att byta räntebetalningar under en given löptid, till exempel byte av fast ränta mot rörlig ränta.

Trepartsrepor • Avtal om försäljning av ett värdepapper, där säljaren samtidigt förbinder sig att köpa tillbaka papperet efter en viss tid till ett överenskommet pris. Till skillnad mot repor deltar en tredje oberoende part i avvecklingen genom att förvara värdepapperet för köparens och säljarens räkning.

Underkurs • En obligation handlas till underkurs när obligationens pris är lägre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är högre än obligationens fastställda ränta (kupongränta). Se även *överkurs*.

Value-at-Risk • Riskmått som uppskattar framtida förluster givet viss sannolikhet och under en bestämd tid. Måttet kan exempelvis säga att det är 5 procents sannolikhet att förlusten från i dag till i morgon blir 50 miljoner kronor eller större.

Utgiftstak i statsbudgeten • En maximal nivå för de statliga utgifterna i statsbudgeten som fastställs av riksdagen. Utgiftstaket gäller alla anslag på statsbudgeten utom räntor på statsskulden.

Överkurs • En obligation handlas till överkurs när obligationens pris är högre än det nominella beloppet. Det händer när marknadsräntan är lägre än obligationens fastställda ränta. Se även *underkurs*.

riksgalden.se

Besöksadress: Norrlandsgatan 15 • Postadress: SE-103 74 Stockholm • Telefon: 08 613 45 00
Fax: 08 21 21 63 • E-post: riksgalden@riksgalden.se • Internet: www.riksgalden.se